

Ludność na rynku pracy w województwie dolnośląskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Dolnośląskie Voivodship in the light of the
National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny we Wrocławiu Statistical Office in Wrocław

Zespół Redakcyjny Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Editorial Board of Statistical Office in Wrocław

Przewodniczący

President

Halina Woźniak

Redaktor główny

Editor-in-Chief

Aneta Madajczak

Członkowie

Members

Sławomir Banaszak, Joanna Gierak-Kieruzalska, Agata Girul, Agnieszka Ilczuk, Eliza Kawecka-Jung, Ewa Łącka, Paweł Sobik, Elżbieta Stańczyk, Marta Woźniakiewicz (sekretarz/secretary), Joanna Zielińska

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Wrocław – Dolnośląskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszki Ilczuk

Autorzy opracowania

Editorial authors

Michał Besser, Magdalena Klimek, Aneta Madajczak, Piotr Pawliczek

Tłumaczenie (przedmowa i synteza)

Translation (preface and executive summary)

Grzegorz Pawlaczek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Radosław Jung

e-ISBN 978-83-67627-07-8

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

wroclaw.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

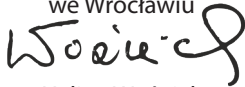
Przekazuję Państwu publikację „Ludność na rynku pracy w województwie dolnośląskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021” opracowaną w Urzędzie Statystycznym we Wrocławiu. Publikacja prezentuje ostateczne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r. Analogiczne opracowania, wydawane również przez urzędy statystyczne w pozostałych województwach wraz z publikacjami opracowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, stanowią bogaty zasób informacyjny poświęcony wynikom NSP 2021. Szeroki zakres danych, pozyskanych podczas spisu, pozwala na przeprowadzenie analizy zmian, które zaszły w latach 2011-2021.

Prezentowana publikacja jest opracowaniem poświęconym charakterystyce aktywności ekonomicznej ludności. Opracowanie zawiera szczegółową analizę poszczególnych kategorii ludności w wieku 15 lat lub więcej: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Każda z tych zbiorowości została opisana w odniesieniu do ich zróżnicowania pod względem cech społeczno-demograficznych związanych z płcią, miejscem zamieszkania, wiekiem i wykształceniem.

Publikacja zawiera część analityczną wzbogaconą o prezentację graficzną zjawisk na mapach i wykresach oraz uwagi metodologiczne. W części analitycznej zawarte są porównania różnych aspektów aktywności ekonomicznej ludności pomiędzy dwoma ostatnimi spisami powszechnymi. Ponadto publikacja zawiera porównanie podstawowych wartości i wskaźników dla województwa dolnośląskiego z pozostałymi województwami i krajem.

Mam nadzieję, że publikacja zainteresuje szerokie grono Czytelników, a prezentowane wyniki spisu dostarczą wielu interesujących danych pozwalających na analizę społeczeństwa Dolnego Śląska, a także ocenę zmian, jakie w nim zaszły w okresie międzyspisowym.

Polecam Państwa uwadze również inne publikacje dostępne na stronie internetowej Urzędu Statystycznego we Wrocławiu (wroclaw.stat.gov.pl), a także bogaty zasób informacji, w tym wyników spisów powszechnych, dostępny w Banku Danych Lokalnych GUS bdl.stat.gov.pl.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

Halina Woźniak

Wrocław, marzec 2024 r.

Preface

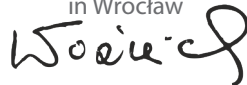
I hereby present to you the publication „Population in the labour market in Dolnośląskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results,” prepared at the Statistical Office in Wrocław. The publication presents the final results of the National Census of Population and Housing 2021, which was conducted from April 1 to September 30, 2021, as of March 31, 2021. Similar analyses, also issued by statistical offices in other voivodships along with publications prepared by Statistics Poland, constitute a rich source of information dedicated to the results of the 2021 Census. The wide range of data obtained during the census allows for an analysis of the changes that occurred between 2011 and 2021.

The presented publication is dedicated to the characteristics of the economic activity of the population. The analysis includes a detailed examination of various categories of the population aged 15 and over: employed, unemployed, and economically inactive. Each of these groups has been described in terms of their socio-demographic characteristics related to sex, place of residence, age, and education.

The publication includes an analytical section enriched with graphical presentations of phenomena on maps and charts, as well as methodological notes. The analytical part contains comparisons of various aspects of the economic activity of the population between the last two censuses. Additionally, the publication includes a comparison of basic values and indicators for the Dolnośląskie Voivodship with other voivodships and the country.

I hope that the publication will interest a wide range of readers, and that the presented census results will provide many interesting data for analysing the society of Lower Silesia, as well as assessing the changes that occurred during the intercensal period.

Also, I advise you to explore further publications that are accessible on the website of the Statistical Office in Wrocław (wroclaw.stat.gov.pl), as well as the rich source of information, including census results, available in the Local Data Bank of Statistics Poland at bdl.stat.gov.pl.

Acting Director
of the Statistical Office
in Wrocław

Halina Woźniak

Wrocław, March 2024

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych.	12
Symbols	
Ważniejsze skróty.	12
Major abbreviations	
Synteza	13
Executive summary	16
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	19
Chapter 1. Economic activity of the population	
1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności.	19
1.1. Characteristics of the economic activity of the population	
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	24
1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups	
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	30
1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education	
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia.	35
1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education	
Rozdział 2. Pracujący	37
Chapter 2. Employed persons	
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	37
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups	
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	41
2.2. Employed persons by age groups and level of education	
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia	44
2.3. Employed persons by employment status	
Rozdział 3. Bezrobotni	48
Chapter 3. Unemployed persons	
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	48
3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	50
3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	51
3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia.	53
3.4. Structure unemployed persons by place of residence, sex and level of education	

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy	55
3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking	
Rozdział 4. Bierni zawodowo	59
Chapter 4. Economically inactive persons	
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	59
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia	63
4.2. Economically inactive persons by level of education	
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej	64
4.3. Economically inactive persons by reasons for in activity	
Województwo dolnośląskie na tle kraju i pozostałych województw.	71
Dolnośląskie Voivodship against the background of country and other voivodships	
Uwagi metodologiczne.	73
1. Zakres i procedura badań	73
2. Podstawowe pojęcia i definicje	73
Methodological notes	77
1. Scope and survey procedure	77
2. Basic concepts and definitions	77

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej	20
Table 1. Economic activity of the population aged 15 years or over	
Tablica 2. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej oraz płci i miejsca zamieszkania	23
Table 2. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and sex and place of residence	
Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania	25
Table 3. Activity rate by sex and place of residence	
Tablica 4. Struktura ludności aktywnej zawodowo według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania	28
Table 4. Structure of the economically active population by age, sex and place of residence	
Tablica 5. Struktura ludności aktywnej zawodowo według wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania	31
Table 5. Structure of the economically active population by educational level, sex and place of residence	
Tablica 6. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	36
Table 6. Activity rate by age groups and level of education in 2021	
Tablica 7. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	40
Table 7. Employment rate by age groups, place of residence and sex in 2021	
Tablica 8. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	44
Table 8. Employment rate by age place of residence, sex and level of education in 2021	
Tablica 9. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania	45
Table 9. Employed persons by employment status, sex and place of residence	
Tablica 10. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	49
Table 10. Unemployed persons by sex and place of residence in 2021	
Tablica 11. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	52
Table 11. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
Tablica 12. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	56
Table 12. Unemployed persons by the time of job seeking, by sex and place of residence in 2021	
Tablica 13. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz poziomu wykształcenia w 2021 r.	57
Table 13. Unemployed persons by the time of job seeking, by level of education in 2021	
Tablica 14. Struktura bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz powiatów w 2021 r.	58
Table 14. Chart 14. Structure of unemployed persons by the time of job seeking and powiats in 2021	
Tablica 15. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania.	59
Table 15. Economically inactive persons by sex and place of residence	

Tablica 16. Odsetek biernych zawodowo według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	61
Table 16. Percentage of economically inactive persons by place of residence and sex in 2021	
Tablica 17. Odsetek biernych zawodowo według ekonomicznych grup wieku.	62
Table 17. Percentage of economically inactive persons by economic age groups	
Tablica 18. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według wybranych przyczyn bierności zawodowej oraz powiatów w 2021 r.	67
Table 18. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by selected reasons for inactivity and powiats in 2021	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i płci w 2021 r.	20
Chart 1. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and sex in 2021	
Wykres 2. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i miejsca zamieszkania w 2021 r.	21
Chart 2. Structure of the population aged 15 years or over by of economic activity and place of residence in 2021	
Wykres 3. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i powiatów w 2021 r.	22
Chart 3. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and powiats in 2021	
Wykres 4. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	25
Chart 4. Structure of the population aged 15 years or over by of economic activity, place of residence and sex in 2021	
Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.	29
Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021	
Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	30
Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021	
Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.	33
Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021	
Wykres 8. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	35
Chart 8. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021	
Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	38
Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups	
Wykres 10. Wskaźnik zatrudnienia według płci i miejsca zamieszkania	40
Chart 10. Employment rate by sex and place of residence	
Wykres 11. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	42
Chart 11. Structure of employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021	

Wykres 12. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	43
Chart 12. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	
Wykres 13. Struktura bezrobotnych według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania.	49
Chart 13. Structure of unemployed persons by age groups, sex and place of residence	
Wykres 14. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	50
Chart 14. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021	
Wykres 15. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	51
Chart 15. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021	
Wykres 16. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	54
Chart 16. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021	
Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.	60
Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by age groups, sex and place of residence in 2021	
Wykres 18. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.	63
Chart 18. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by level of education, sex and place of residence in 2021	
Wykres 19. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według przyczyn bierności zawodowej, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.	65
Chart 19. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by reasons for inactivity, sex and place of residence in 2021	
Wykres 20. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej w 2021 r.	71
Chart 20. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według powiatów w 2021 r.	26
Map 1.	Economic activity of the population aged 15 years and more by powiats in 2021	
Mapa 2.	Współczynnik aktywności zawodowej według gmin w 2021 r.	27
Map 2.	Activity rate by gminas in 2021	
Mapa 3.	Udział osób z wykształceniem wyższym wśród ludności aktywnej zawodowo według powiatów w 2021 r.	34
Map 3.	Share of persons with higher education among the economically active population by powiats in 2021	
Mapa 4.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	39
Map 4.	Employed persons aged 15 years or over in 2021	
Mapa 5.	Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.	46
Map 5.	Employed persons by employment status in 2021	
Mapa 6.	Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.	47
Map 6.	Employment rate by place of residence in 2021	
Mapa 7.	Stopa bezrobocia w 2021 r.	53
Map 7.	Unemployment rate in 2021	
Mapa 8.	Bezrobotni poszukujący pracy od ponad 12 miesięcy w 2021 r.	56
Map 8.	Unemployed seeking for job since more than 12 months in 2021	
Mapa 9.	Odsetek biernych zawodowo osób w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	62
Map 9.	Percentage of economically inactive persons aged 15 years or over in 2021	
Mapa 10.	Odsetek biernych zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub dochodów z własności) w 2021 r.	68
Map 10.	Percentage of economically inactive persons due to retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021	
Mapa 11.	Odsetek biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczniów lub student w 2021 r.	69
Map 11.	Percentage of economically inactive persons due to continuation of school education or as a student in 2021	
Mapa 12.	Odsetek biernych zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.	70
Map 12.	Percentage of economically inactive persons due to own health condition that does not allow to take up work in 2021	
Mapa 13.	Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r.	72
Map 13.	Activity rate in 2021	
Mapa 14.	Stopa bezrobocia w 2021 r.	72
Map 14.	Unemployment rate in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	Oznacza, że zjawisko nie wystąpiło. Magnitude zero.
Kropka (.)	Oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. Data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
„W tym” „Of which”	Oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. Indicates that not all elements of sum are given.

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
r.	rok year
tys.	tysiąc thousand
p.proc.	punkt procentowy percentage point
tj.	to jest that is

Synteza

Aktywność ekonomiczna ludności

Spośród wszystkich osób spisanych podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021), badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby, które ukończyły 15 lat. W ciągu 10 lat, które upłynęły od poprzedniego spisu powszechnego nastąpiły pozytywne zmiany. Pomimo spadku ogólnej liczby ludności w województwie dolnośląskim znacznie zwiększyła się liczba pracujących, a także ich udział w całej populacji. Równocześnie bardzo zauważalnie zmniejszyła się liczba bezrobotnych oraz biernych zawodowo i ich udział. Udział osób aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej z ustalonym statusem aktywności ekonomicznej wzrósł z 54,6% w 2011 r. do 59,7% w 2021, wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 47,6% w 2011 r. do 57,3% w 2021, a stopa bezrobocia w omawianym okresie zmniejszyła się z 12,8% do 4,0%. W okresie 2011-2021 w województwie dolnośląskim odnotowano jeden z najwyższych w kraju wzrostów aktywności zawodowej wśród kobiet – 2. miejsce po mazowieckim.

Wartość współczynnika aktywności zawodowej była znacznie zróżnicowana w dolnośląskich gminach i powiatach. Zdecydowanie największą aktywnością zawodową cechowali się mieszkańcy powiatu wrocławskiego i Wrocławia, gdzie wysokość omawianego wskaźnika przekroczyła 65%. Te dwie dolnośląskie jednostki terytorialne wyróżniały się także w skali kraju – wśród 380 powiatów powiat wrocławski z wartością wskaźnika aktywności zawodowej na poziomie 69,7% zajął 1. lokatę, a Wrocław (65,5%) – 8. lokatę. Wśród dolnośląskich gmin zdecydowanie wyróżniały się: Siechnice, Długołęka i Kobierzyce, gdzie wartość współczynnika aktywności zawodowej przekroczyła 70%. W skali kraju ww. gminy również zajmowały czołowe lokaty – odpowiednio 6., 8. i 11.

W strukturze aktywnych zawodowo, niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, a najwyższa aktywność zawodowa dotyczyła osób w wieku 35-44 lata (wartość współczynnika aktywności zawodowej wyniosła w tej populacji 89,4%).

Dane uzyskane ze spisu w 2021 r. potwierdzają, że różnice w aktywności ekonomicznej ludności związane są ściśle z wykształceniem. Wraz ze spadkiem poziomu wykształcenia następował spadek aktywności zawodowej. Im wyższe wykształcenie, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, a także w miastach i na wsi, rośnie udział osób pracujących, a obniża się udział biernych zawodowo. Stopa bezrobocia jest tym niższa, im wyższy poziom wykształcenia.

Pracujący

Liczba pracujących w województwie dolnośląskim w 2021 r. według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań wyniosła 1315,9 tys., o 193,2 tys. więcej (17,2%) niż w 2011 r. Pracujący w województwie stanowili 7,7% wszystkich pracujących w kraju (w 2011 r. 7,5%). W ujęciu powiatowym, we wszystkich jednostkach odnotowano wzrost liczby pracujących w porównaniu do wcześniejszego spisu powszechnego. Największy wzrost miał miejsce w powiecie wrocławskim (o 66,7%), we Wrocławiu (29,1%) oraz powiatach: średzkim, trzebnickim i oleśnickim (odpowiednio o 27,2%, 22,5% i 20,1%). Niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, w strukturze pracujących według grup wieku w roku 2021 w porównaniu do roku 2011 odnotowano następującą prawidłowość: wzrost udziału pracujących w grupach wieku 35-44, 55-64, 65 lat i więcej oraz spadek w grupach 15-24 lata, 25-34 lata i 45-54 lata. W 2021 zdecydowana większość osób pracujących była w wieku produkcyjnym (1220,5 tys. osób - 92,7%), jednak ich udział zmniejszył się w stosunku do 2011 r. o 4,7 p.proc. Wskaźnik zatrudnienia najwyższy był wśród pracujących z wykształceniem wyższym (81,0%), następnie średnim lub policealnym (58,2%), zasadniczym zawodowym lub branżowym (50,4%), a najniższą wartość notowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (21,9%). W świetle danych z NSP 2021, im wyższy był poziom wykształcenia, tym większa była wartość wskaźnika zatrudnienia dla każdej

analizowanej podzbiorowości według płci i miejsca zamieszkania. Spośród pracujących w 2021 r., najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni (83,1%). Drugą co do wielkości udziału w strukturze grupą byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników (11,1%). Udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) wyniósł w 2021 – 4,2%, a pracujących w innym charakterze 1,5%.

Bezrobotni

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie dolnośląskim wyniosła 54,2 tys. osób, z czego 29,7 tys. (tj. 54,8%) stanowili mężczyźni, zaś kobiety – 24,5 tys. (tj. 45,2%). W miastach mieszkało 67,6% osób bezrobotnych. Pomiedzy rokiem 2011 a 2021 liczba osób bezrobotnych w województwie dolnośląskim zmniejszyła się o 67,1%. Analiza struktury osób bezrobotnych według grup wieku pokazuje, iż osoby w wieku 25-34 lat oraz 35-44 lat łącznie stanowiły ponad połowę zbiorowości bezrobotnych (53,7%).

Spadek liczby osób bezrobotnych w relacji do spisu z 2011 r. przyczynił się do znacznego zmniejszenia się wartości stopy bezrobocia w Polsce. Według wyników NSP 2021 stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim wyniosła 4,0% (w 2011 r. – 12,8%). Najwyższą wartość ww. wskaźnika odnotowano w grupie wiekowej 15-24 lata – 5,8%. W 2011 r. co czwarta osoba spośród aktywnych zawodowo w tej grupie wiekowej nie mogła znaleźć pracy, natomiast w 2021 r. co dwudziesta osoba była w takiej sytuacji. Wśród mieszkańców miast w wieku 25-64 lata najniższą wartość stopy bezrobocia odnotowano w grupie wiekowej 55-64 (3,8%), zaś wśród osób zamieszkałych na wsi w przypadku ludności w wieku 35-44 lata.

Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim była 6. najniższą wartością jaką ten wskaźnik osiągnął wśród wszystkich województw w Polsce.

Według stanu na 31 marca 2021 r. powiatami, gdzie odnotowano najwyższą stopę bezrobocia w województwie dolnośląskim były: powiat górowski – 7,4%, złotoryjski – 6,0% i lwówecki – 5,9%, zaś powiatami z najniższą wartością tego wskaźnika były: wrocławski – 2,2%, miasto Wrocław – 2,9% i trzebnicki – 3,0%.

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie dolnośląskim ukazuje znaczący udział osób z wykształceniem średnim lub policealnym – 34,9% (w Polsce – 36,7%), wśród ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast najniższy – osób z wykształceniem wyższym – 17,1% (w Polsce – 17,4%). Stopa bezrobocia była najniższa wśród osób aktywnych zawodowo z wykształceniem wyższym – 1,9%, zaś najwyższa w grupie z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 13,1%.

Analiza liczby osób bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy wykazała, że największy odsetek stanowiły osoby bezrobotne poszukujące pracy przez okres dłuższy niż 24 miesiące – 30,6%. Ponad połowa populacji bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne. Na długość okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnych ma wpływ poziom wykształcenia. W 2021 r. 18,7% osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym było w trakcie poszukiwania pracy przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące, zaś osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego najczęściej poszukiwały pracy powyżej 1 roku (64,1%).

Bierni zawodowo

Bierni zawodowo są drugą co do wielkości grupą osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy.

W marcu 2021 r. populacja osób biernych zawodowo wyniosła 925,7 tys., tj. 40,3% ludności w wieku 15 lat lub więcej. W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (566,5 tys.), a znacznie mniej liczną mężczyzn (359,2 tys.). Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały

w stanie bierności zawodowej. Udział biernych zawodowo wśród kobiet wyniósł 46,7%, podczas gdy wśród mężczyzn 33,2%. Odsetki biernych zawodowo w miastach i na wsi różnią się w niewielkim stopniu (miasta – 41,0%, wieś – 38,7%).

Pomiędzy 2011 a 2021 rokiem liczba biernych zawodowo w województwie dolnośląskim zmniejszyła się o 13,4%. Spadek wśród mężczyzn wyniósł 14,2%, a wśród kobiet 12,9%. W miastach poziom biernych zawodowo został ograniczony o 16,3%, a na wsi o 6,1%.

Analiza struktury biernych zawodowo według grup wieku pokazuje, że najliczniejszą grupę tworzyły niejako z przyczyn naturalnych osoby w wieku 65 lat lub więcej (korzystają z nabytych uprawnień do emerytur lub rent) – 54,3%, następnie w wieku 15-24 lata (młodzież, która kontynuowała naukę jako uczeń lub student) – 15,9%.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia biernych zawodowo to największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (35,8%) oraz z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym lub bez wykształcenia szkolnego (27,2%). Najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej w końcu marca 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 446,6 tys. osób, tj. 48,2% ogółu biernych zawodowo.

Executive summary

Economic activity of the population

Among all individuals enumerated during the National Census of Population and Housing 2021 (Census 2021), the survey of economic activity applied to individuals aged 15 and over. Over the span of 10 years since the last census, positive changes occurred. Despite the overall decrease in population in the Dolnośląskie Voivodship, the number of employed individuals significantly increased, as did their share in the total population. Concurrently, there was a noticeable decrease in the number of unemployed individuals as well as economically inactive individuals, and their share. The proportion of economically active individuals in the total population aged 15 and over with a defined economic activity status increased from 54.6% in 2011 to 59.7% in 2021, the employment rate increased from 47.6% in 2011 to 57.3% in 2021, and the unemployment rate decreased from 12.8% to 4.0% over the discussed period. From 2011 to 2021, the Dolnośląskie Voivodship experienced one of the highest increases in female workforce participation in the country – ranking 2nd after the Mazowieckie Voivodship.

The value of the workforce participation rate varied significantly across gminas and powiats in the Dolnośląskie Voivodship. Residents of the wrocławski powiat and the city of Wrocław exhibited the highest workforce participation rates, exceeding 65%. These two territorial units in the Dolnośląskie Voivodship also stood out on a national scale—among 380 powiats, the wrocławski powiat ranked 1st with a workforce participation rate of 69.7%, and Wrocław ranked 8th with 65.5%. Among gminas of the Dolnośląskie Voivodship, Siechnice, Długołęka, and Kobierzyce notably stood out, with workforce participation rates exceeding 70%. These gminas also ranked highly nationally – 6th, 8th, and 11th respectively.

Regardless of location and sex, individuals aged 35-44 constituted the largest group among the economically active, with the highest workforce participation occurring within this age group (the workforce participation rate in this population was 89.4%).

Data obtained from the 2021 census confirm that differences in economic activity are closely related to education. As education levels decrease, workforce participation declines. Higher levels of education, among both women and men, in urban and rural areas, correspond to increased proportions of employed individuals and decreased proportions of economically inactive individuals. The unemployment rate is lower with higher levels of education.

Employed

The number of employed individuals in the Dolnośląskie Voivodship in 2021, according to data from the National Census of Population and Housing, reached 1,315.9 thousand, which is 193.2 thousand more (17.2%) than in 2011. The employed in the voivodship accounted for 7.7% of all employed individuals in the country (7.5% in 2011). At the powiat level, there was an increase in the number of employed individuals in all units compared to the previous census. The largest increase occurred in the wrocławski powiat (by 66.7%), in Wrocław itself (29.1%), and in the średzki, trzebnicki i oleśnicki powiats (by 27.2%, 22.5%, and 20.1% respectively). Regardless of place of residence and sex, in the structure of the employed by age groups in 2021 compared to 2011, the following regularity was observed: an increase in the proportion of employed individuals in the age groups of 35-44, 55-64, 65 years and over, and a decrease in the age groups of 15-24 years, 25-34 years, and 45-54 years. In 2021, the vast majority of employed individuals were of working age (1,220.5 thousand individuals - 92.7%), however, their proportion decreased by 4.7 percentage points compared to 2011. The employment rate was highest among those with higher education (81.0%), followed by those with secondary or post-secondary education (58.2%), vocational education (50.4%), and lowest among those with elementary education or below (21.9%). According to data from the 2021 census, the higher the level of education, the higher the employment rate for each analysed subgroup by sex and place of residence. Among the employed in 2021, employed workers constituted the largest

group (83.1%). The second-largest group in terms of share in the structure were self-employed individuals without employees (11.1%). The proportion of employers (self-employed individuals who employ workers) in 2021 was 4.2%, and those employed in other capacities were 1.5%.

Unemployed

According to the results of the National Census of Population and Housing 2021, in 2021, the number of unemployed individuals in the Dolnośląskie Voivodship was 54.2 thousand people, of which 29.7 thousand (i.e., 54.8%) were men, and 24.5 thousand (i.e., 45.2%) were women. In urban areas, 67.6% of unemployed individuals resided. Between 2011 and 2021, the number of unemployed individuals in the Dolnośląskie Voivodship decreased by 67.1%. An analysis of the structure of unemployed individuals by age groups shows that individuals aged 25-34 and 35-44 together accounted for over half of the unemployed population (53.7%).

The decrease in the number of unemployed individuals relative to the Census 2011 contributed to a significant reduction in the unemployment rate in Poland. According to the results of the Census 2021, the unemployment rate in the Dolnośląskie Voivodship was 4.0% (in 2011 - 12.8%). The highest value of this indicator was observed in the age group of 15-24 years - 5.8%. In 2011, one in four individuals among the economically active in this age group couldn't find a job, while in 2021, it was one in twenty. Among urban residents aged 25-64, the lowest unemployment rate was observed in the age group of 55-64 (3.8%), whereas among rural residents, it was in the age group of 35-44.

The unemployment rate in the Dolnośląskie Voivodship was the 6th lowest among all voivodships in Poland. As of March 31, 2021, the powiats with the highest unemployment rates in the Dolnośląskie Voivodship were: górowski powiat - 7.4%, złotoryjski powiat - 6.0%, and lwówecki powiat - 5.9%, while the powiats with the lowest values of this indicator were: wrocławski powiat - 2.2%, the city of Wrocław - 2.9%, and trzebnicki powiat - 3.0%.

The structure of the unemployed by education level in the Dolnośląskie Voivodship shows a significant proportion of individuals with secondary or post-secondary education - 34.9% (in Poland - 36.7%) among the total number of unemployed, whereas the lowest proportion was individuals with higher education - 17.1% (in Poland - 17.4%). The unemployment rate was lowest among economically active individuals with higher education - 1.9%, and highest in the group with junior high, elementary, incomplete primary, and no formal education - 13.1%.

An analysis of the number of unemployed individuals by duration of job search revealed that the largest percentage consisted of individuals who had been unemployed for more than 24 months - 30.6%. Over half of the unemployed population are long-term unemployed individuals. The duration of job search by the unemployed is influenced by the level of education. In 2021, 18.7% of unemployed individuals with higher education were in search of a job for a period not exceeding 3 months, while individuals with the lowest level of education, i.e., with lower-secondary, elementary, incomplete elementary, and no formal education, most frequently searched for a job for over 1 year (64.1%).

Economically inactive persons

Economically inactive individuals constitute the second largest group of individuals aged 15 and over with a defined occupational status in the labour market.

In March 2021, the population of economically inactive individuals reached 925.7 thousand, accounting for 40.3% of the population aged 15 and over. Among them, women predominated (566.5 thousand), while men were significantly fewer (359.2 thousand). Women were more likely than men to remain economically inactive, with the share of economically inactive women at 46.7%, compared to 33.2% among men. The proportions of economically inactive individuals in urban and rural areas differ slightly (urban - 41.0%, rural - 38.7%).

Between 2011 and 2021, the number of economically inactive individuals in the Dolnośląskie Voivodship decreased by 13.4%. The decrease among men was 14.2%, and among women, it was 12.9%. In urban areas, the level of economically inactive individuals was reduced by 16.3%, and in rural areas by 6.1%.

An analysis of the structure of economically inactive individuals by age groups shows that the largest group consisted of individuals aged 65 and over (benefiting from acquired pension or benefit rights) - 54.3%, followed by those aged 15-24 (youth continuing their education as pupils or students) - 15.9%.

Considering the educational level, economically inactive individuals were primarily those with secondary or post-secondary education (35.8%), followed by those with lower-secondary, elementary, incomplete elementary, or no formal education (27.2%).

The most significant reason for economic inactivity at the end of March 2021 was receiving a pension, retirement benefits, or capital income (stocks, bonds, or property) - this reason was declared by 446.6 thousand individuals, accounting for 48.2% of all economically inactive individuals.

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Status ludności w wieku 15 lat i więcej na rynku pracy określa się na podstawie oceny aktywności zawodowej. Populacja ta dzieli się – z punktu widzenia aktywności ekonomicznej – na pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Stany określające aktywność ekonomiczną ludności na rynku pracy (praca, bezrobocie, bierność zawodowa) są rozłączne, co oznacza, że w danym momencie każda osoba może znaleźć się tylko i wyłącznie w jednym z nich. Kryterium stanowi w tym przypadku wykonywanie/posiadanie pracy lub poszukiwanie i gotowość do podjęcia pracy. Pracujący i bezrobotni stanowią łącznie grupę aktywnych zawodowo (zasoby pracy), natomiast bierni zawodowo to osoby pozostające poza rynkiem pracy. W populacji biernych zawodowo znajdują się zarówno osoby, które jeszcze nie weszły na rynek pracy (w tym większość uczącej się młodzieży), osoby, które już definitywnie z rynku pracy odeszły albo nigdy na rynek pracy nie trafią (część emerytów, rencistów, osoby utrzymujące się z innych źródeł niż praca), ale też osoby, które weszły na rynek pracy, potem częściowo się zdezaktywizowały i po przerwie na ten rynek pracy zechcą powrócić.

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

1.1. Characteristics of the economic activity of the population

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP 2021) w dniu 31.03.2021 r. województwo dolnośląskie zamieszkiwało 2904,9 tys. osób i było to o 10,3 tys. (tj. o 0,4%) mniej niż podczas poprzedniego spisu w 2011 r. Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności utrzymał się na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 51,93% i 51,89%.

Spośród wszystkich spisanych osób, badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby, które ukończyły 15 lat. W 2021 r. było to 2478,1 tys. osób (w tym 1177,7 tys. mężczyzn i 1300,4 tys. kobiet), czyli mniej niż w 2011 r. o 28,9 tys. (odpowiednio mniej o 15,6 tys. mężczyzn i 13,4 tys. kobiet). Jak wspomniano na wstępie – sytuacja zawodowa tych osób została określona według trzech klas: pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo. Wyniki NSP 2021 pokazały, że największą część populacji województwa dolnośląskiego (podobnie, jak i Polski) w wieku 15 lat lub więcej stanowiły osoby pracujące – 53,1%, i było to więcej niż w roku 2011 o 8,3 p.proc. (w kraju odpowiednio 53,5% i wzrost o 7,4 p.proc.). W okresie między dwoma spisami, tj. rokiem 2011 i 2021 nastąpił równocześnie znaczny spadek udziału bezrobotnych – o 4,4 p.proc. do 2,2% (w kraju spadek odpowiednio o 4,0 p.proc. do 2,3%) oraz biernych zawodowo – o 5,3 p.proc. do 37,4% (w kraju spadek odpowiednio o 4,2 p.proc. do 38,4%). Bieżąca aktywność ekonomiczna w ramach powyższych klas nie została ustalona dla 7,4% wszystkich uczestniczących w spisie w 2021 r. osób w wieku 15 lat lub więcej oraz 6,0% w 2011 r.

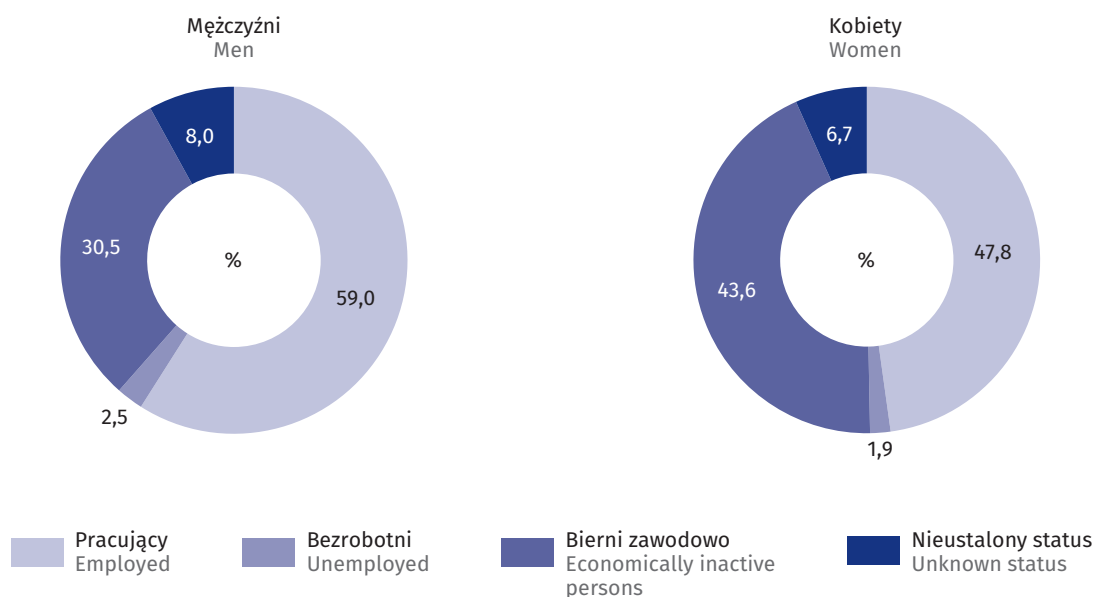
Tablica 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej
Table 1. Economic activity of the population aged 15 years or over

Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	w tys. in thousands	w odsetkach in percent	w tys. in thousands	w odsetkach in percent
Ogółem Total	2507,0	100,0	2478,1	100,0
Pracujący Employed	1122,7	44,8	1315,9	53,1
Bezrobotni Unemployed	164,9	6,6	54,2	2,2
Bierni zawodowo Economically inactive persons	1069,2	42,7	925,7	37,4
Nieustalony status Unknown status employess	150,1	6,0	182,2	7,4

Zauważalne jest znaczne zróżnicowanie aktywności ekonomicznej pomiędzy kobietami i mężczyznami. Wśród mężczyzn blisko 60% stanowili pracujący – o 11,2 p.proc. więcej niż wśród kobiet, a 2,5% – bezrobotni (więcej o 0,6 p.proc. niż wśród kobiet). Natomiast wśród kobiet wysoki był udział biernych zawodowo – 43,6% (o 13,1 p.proc. więcej niż w przypadku mężczyzn).

W okresie międzypisowym, tj. 2011-2021 nastąpiły pozytywne zmiany – wzrósł odsetek pracujących (mężczyzn o 7,6 p.proc., a kobiet o 9,1 p.proc.) oraz zmniejszył się udział bezrobotnych (o 5,0 p.proc. wśród mężczyzn i 3,8 p.proc. wśród kobiet). Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w 2021 r. był niższy niż w 2011 r. i wyniósł 30,5% wśród mężczyzn (spadek o 4,6 p.proc.) i 43,6% wśród kobiet (spadek o 5,9 p.proc.).

Wykres 1. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i płci w 2021 r.
Chart 1. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and sex in 2021

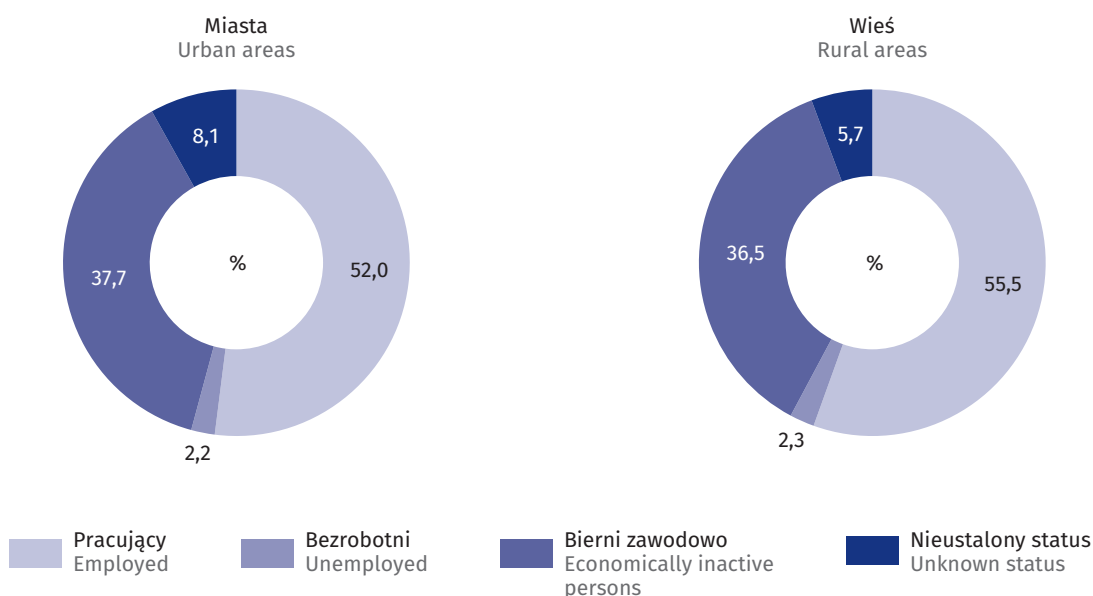

Różnice w poziomie aktywności ekonomicznej zauważalne są także ze względu na miejsce zamieszkania. Wyższy był odsetek osób pracujących wśród osób mieszkających na wsi niż w miastach (o 3,5 p.proc.). Natomiast niższy był odsetek biernych zawodowo na wsi w porównaniu do miast (o 1,2 p.proc.). Odsetek bezrobotnych był nieznacznie wyższy na wsi (o 0,1 p.proc.). Analizowane dane pokazały także, że podczas spisu mieszkańcy miast w większym stopniu nie podawali statusu swojej aktywności zawodowej niż mieszkańcy wsi. Odsetek osób, dla których nie ustalono statusu zatrudnienia w miastach wyniósł 8,1%, a na wsi 5,7%.

W okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił wzrost odsetka pracujących w miastach i na wsi (odpowiednio o 8,2 p.proc. i 8,4 p.proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (odpowiednio o 4,2 p.proc. i 4,8 p.proc.) i odsetka osób biernych zawodowo (odpowiednio o 5,7 p.proc. i 4,3 p.proc.).

Wykres 2. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i miejsca zamieszkania w 2021 r.

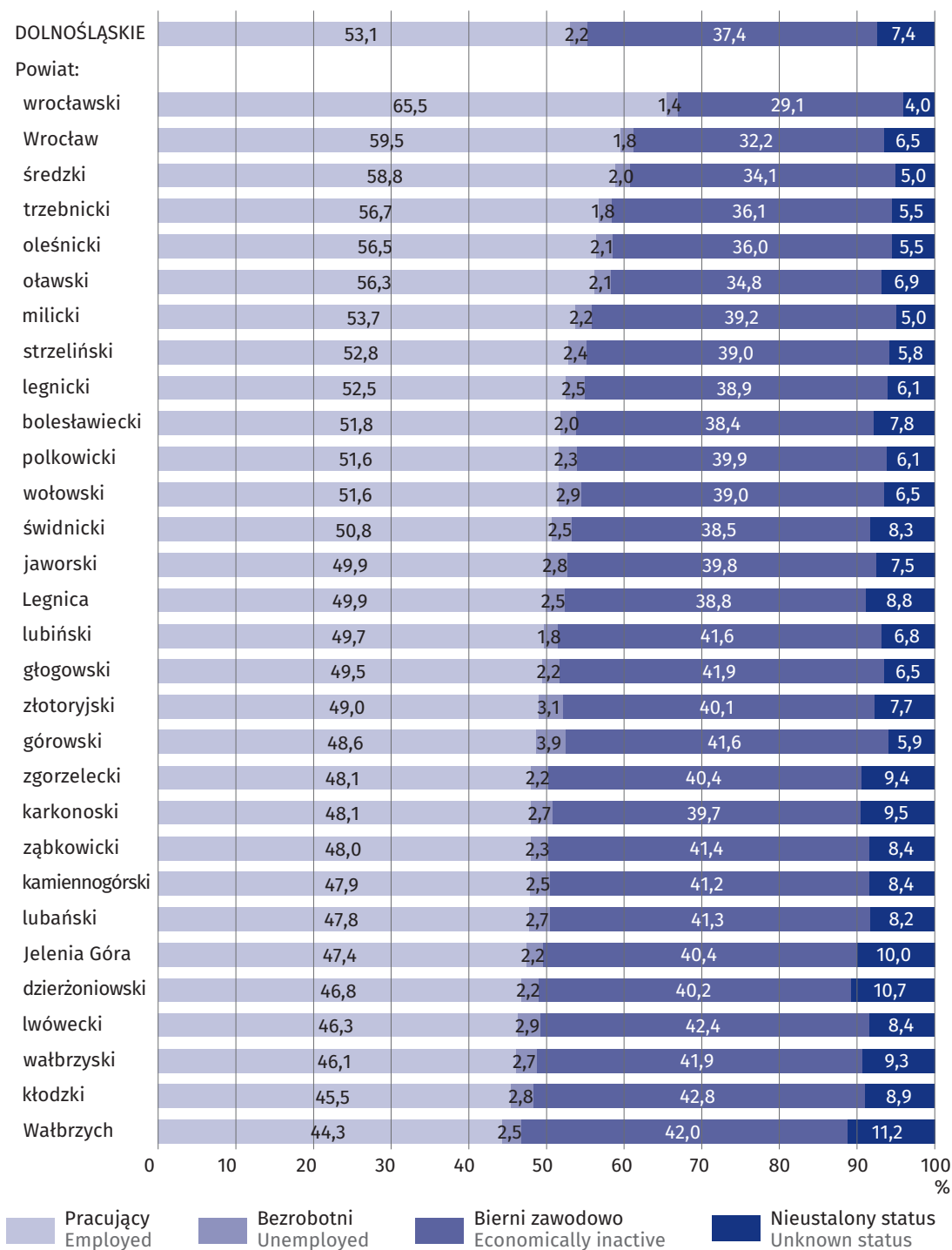
Chart 2. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and place of residence in 2021

Wśród dolnośląskich powiatów pod względem udziału pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej wyróżniał się zwłaszcza powiat wrocławski, w którym wskaźnik ten osiągnął poziom 65,5%, podczas gdy w Wałbrzychu było to niespełna 45%. Udział bezrobotnych przekroczył 3% jedynie w powiatach górowskim (3,9%) i złotoryjskim (3,1%), a najniższy był w powiecie wrocławskim (1,4%). Z kolei największy udział biernych zawodowo odnotowano w powiecie kłodzkim (42,8%), a wartość mniejszą niż średnia dla województwa (37,4%) – w powiatach: wrocławskim, we Wrocławiu, średzkim, oławskim, oleśnickim oraz w powiecie trzebnickim.

Wykres 3. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej i powiatów w 2021 r.

Chart 3. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and powiats in 2021

Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia w dalszej części publikacji nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Oznacza to, że do dalszych analiz włączone zostały tylko osoby, co do których uzyskano jednoznaczną informację dotyczącą posiadania przez nie jednego ze statusów na rynku pracy: pracujący, bezrobotny, bierny zawodowo.

Tablica 2. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej oraz płci i miejsca zamieszkania

Table 2. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity and sex and place of residence

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem ^a Total ^a	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economically inactive persons
		razem total	pracujący employed persons	bezrobotni unemployed persons	
	w odsetkach in percent				
2011					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	54,6	47,6	7,0	45,4
mężczyźni men	100,0	62,7	54,7	8,0	37,3
kobiety woman	100,0	47,3	41,2	6,1	52,7
MIASTA URBAN AREAS	100,0	53,6	46,8	6,8	46,4
mężczyźni men	100,0	61,4	53,5	7,9	38,6
kobiety woman	100,0	46,8	40,9	5,8	53,2
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	57,0	49,6	7,4	43,0
mężczyźni men	100,0	65,6	57,5	8,1	34,4
kobiety woman	100,0	48,7	41,8	6,8	51,3
2021					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	59,7	57,3	2,4	40,3
mężczyźni men	100,0	66,8	64,1	2,7	33,2
kobiety woman	100,0	53,3	51,3	2,0	46,7
MIASTA URBAN AREAS	100,0	59,0	56,6	2,3	41,0
mężczyźni men	100,0	66,2	63,4	2,7	33,8
kobiety woman	100,0	52,8	50,8	2,0	47,2
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	61,3	58,8	2,4	38,7
mężczyźni men	100,0	68,2	65,5	2,7	31,8
kobiety woman	100,0	54,5	52,4	2,1	45,5

^a Dotyczy osób z ustalonym statusem na rynku pracy.
a Concerns to people with an established status on the labour market.

Udział osób aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej z ustalonym statusem aktywności ekonomicznej wzrósł z 54,6% w 2011 r. do 59,7% w 2021 r. Oznacza to, że większość populacji województwa dolnośląskiego w 2021 r. miała status osoby pracującej bądź aktywnie poszukującej pracy. Wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 47,6% w 2011 r. do 57,3% w 2021 r., a stopa bezrobocia w omawianym okresie zmniejszyła się z 12,8% do 4,0%. Podobne tendencje dotyczyły całego kraju – w okresie międzyspisywym wzrósł udział aktywnych zawodowo (z 55,1% do 59,2%) oraz wskaźnik zatrudnienia (z 48,5% do 56,8%), a stopa bezrobocia znacznie się zmniejszyła (z 12,0% do 4,1%)¹.

Innymi słowy – na każde 100 osób w wieku 15 lat i więcej w województwie dolnośląskim przypadają średnio 60 osób aktywnych zawodowo, czyli takich, które miały pracę lub jej poszukiwały oraz 40 osób biernych zawodowo, czyli takich, które nie miały pracy i jej nie poszukiwały (w 2011 r. było to odpowiednio 55 osób aktywnych zawodowo i 45 osób biernych zawodowo).

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups

Współczynnik aktywności zawodowej jest to miernik obrazujący stopień wykorzystania zasobów siły roboczej w gospodarce. Charakteryzuje aktywność ekonomiczną ludności i pozwala ocenić zasoby podaży pracy. Opisuje on procentowy udział aktywnych zawodowo (czyli sklasyfikowanych jako pracujący albo bezrobotni) danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (wyróżnianej m.in. ze względu na wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny).

W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej w województwie dolnośląskim wyniósł 59,7% i był o 5,1 p.proc. większy niż w 2011 r. Był także większy niż przeciętnie w kraju (o 0,5 p.proc.). Dolnośląskie plasowało się w czołówce województw pod względem wysokości tego wskaźnika – 5. lokata po województwach: mazowieckim (62,5%), wielkopolskim (62,0%), małopolskim (61,2%), pomorskim (60,4%). W 2011 r. województwo dolnośląskie zajmowało 9. miejsce (łącznie z woj. lubelskim) wśród województw.

W okresie 2011-2021 w województwie dolnośląskim odnotowano jeden z najwyższych w kraju wzrostów aktywności zawodowej wśród kobiet – 2. miejsce po mazowieckim. Współczynnik aktywności zawodowej wśród dolnośląskich kobiet wzrósł w tym czasie o 6,0 p.proc. (w województwie mazowieckim było to 6,3 p.proc., a średnio w kraju – 4,6 p.proc.).

W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn był wyższy na wsi niż w miastach (odpowiednio 68,2% i 66,2%), podobnie jak wśród kobiet (odpowiednio 54,5% i 52,8%), jednak kształtował się on na poziomie o kilkanaście p.proc. niższym niż w przypadku mężczyzn.

Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. w porównaniu do danych ze spisu z roku 2011 wśród mężczyzn zwiększył się w miastach o 4,8 p.proc., a na wsi o 2,6 p.proc. Wśród kobiet odnotowano wzrost odpowiednio o 6,0 p.proc. i 5,8 p.proc.

¹ Definicje w uwagach metodologicznych na str. 69

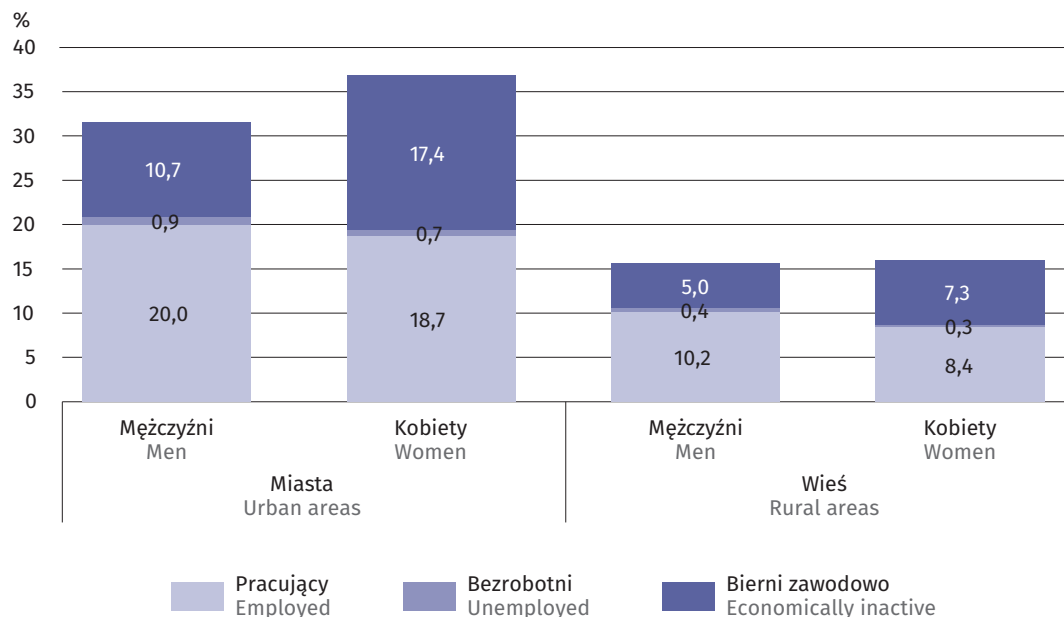
Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania
Table 3. Activity rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasta Urban areas	53,6	59,0	61,4	66,2	46,8	52,8
Wieś Rural areas	57,0	61,3	65,6	68,2	48,7	54,5

Analizując strukturę aktywności ekonomicznej mieszkańców miast i wsi według płci można zauważyć, że w 2021 r. największy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej odnotowano WŚRÓD mężczyzn mieszkających w miastach, a największy udział bezrobotnych odnotowano w grupie kobiet mieszkających w miastach. Wśród osób o określonym statusie aktywności ekonomicznej w województwie dolnośląskim w 2021 r. większy udział biernych zawodowo był wśród mieszkańców miast (28,1%) niż wsi (12,3%), a także kobiet (24,7%) niż mężczyzn (15,7%).

Wykres 4. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 4. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity, place of residence and sex in 2021

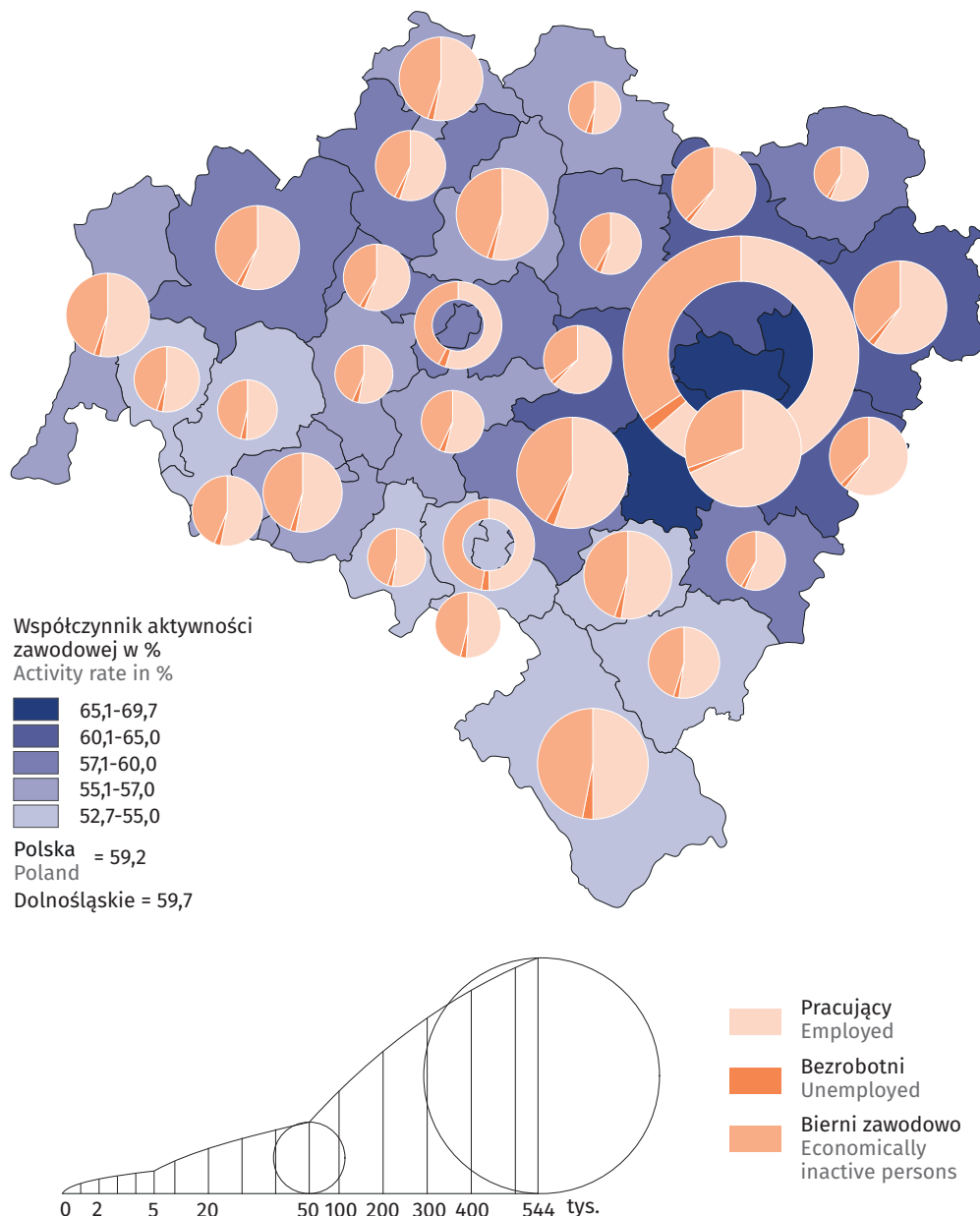

Wartość współczynnika aktywności zawodowej była znacznie zróżnicowana w dolnośląskich gminach i powiatach.

Największą liczbę osób aktywnych zawodowo odnotowano we Wrocławiu – 356,2 tys. osób, zaś najmniejszą w powiecie górowskim – 14,9 tys. osób. Jedynie w 6 z dolnośląskich 26 powiatów i 4 miast ma prawach powiatu (wrocławskim, Wrocławiu, średzkim, oławskim, oleśnickim i trzebnickim) wartość współczynnika aktywności zawodowej przekroczyła poziom średniej wojewódzkiej równej 59,7%.

Zdecydowanie największą aktywnością zawodową cechowali się mieszkańcy powiatu wrocławskiego i Wrocławia. Te dwie dolnośląskie jednostki terytorialne wyróżniały się także w skali kraju – wśród 380 powiatów powiat wrocławski z wartością wskaźnika aktywności zawodowej na poziomie 69,7% zajął 1. lokatę, a Wrocław (65,5%) – 8. lokatę. Na przeciwnym biegunie znalazł się Wałbrzych, który z wartością 52,7% plasował się na 12. miejscu od końca.

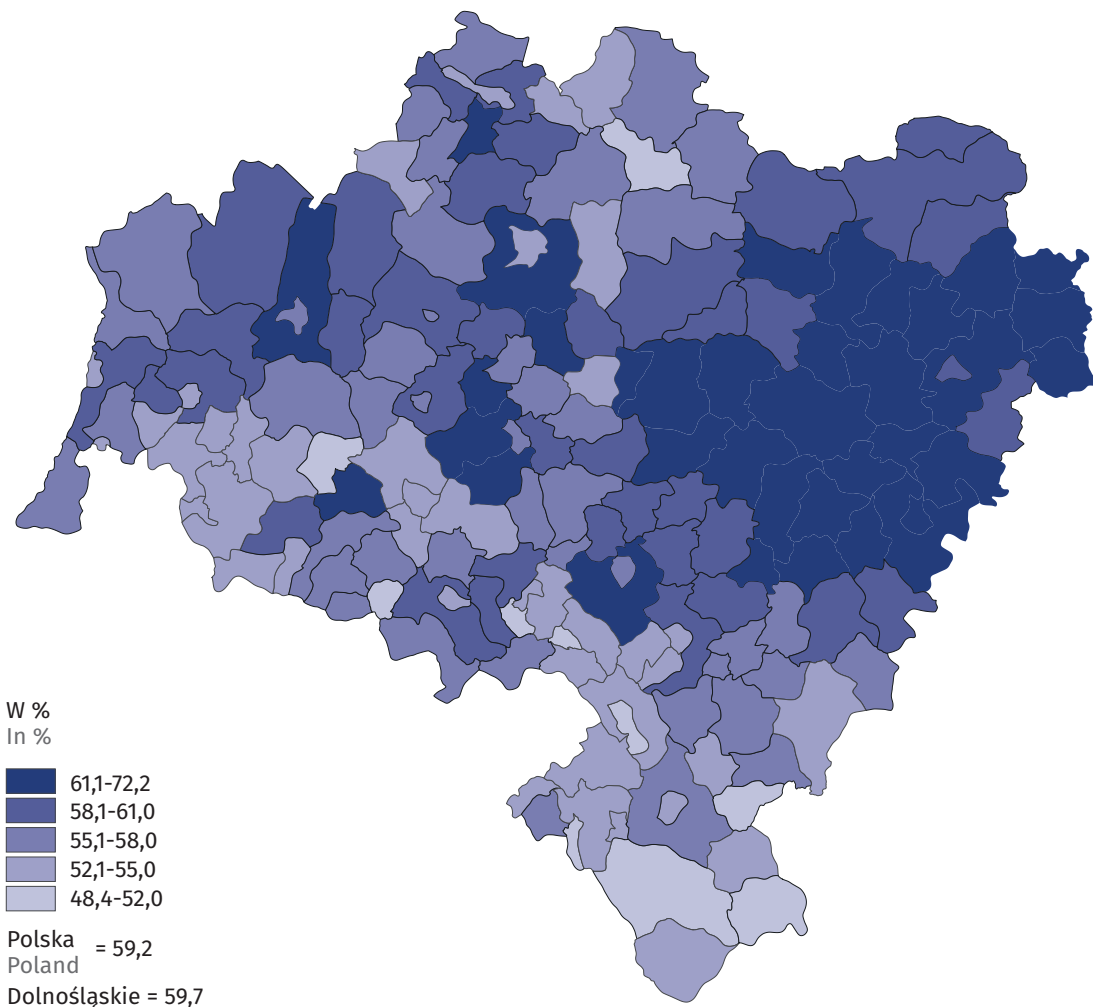
Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według powiatów w 2021 r.
 Map 1. Economic activity of the population aged 15 years and more by powiats in 2021

Wśród dolnośląskich gmin zdecydowanie wyróżniły się: Siechnice, Długołęka i Koberzyce, gdzie wartość współczynnika aktywności zawodowej przekroczyła 70% (odpowiednio 72,2%, 71,7% i 71,2%). W skali kraju ww. gminy również zajmowały czołowe lokaty – odpowiednio 6., 8. i 11. Najwyższą wartość tego wskaźnika w kraju odnotowano w gminie Komorniki (województwo wielkopolskie) – 74,5%.

Natomiast w jednej gminie województwa dolnośląskiego współczynnik aktywności zawodowej nie przekroczył 50% – w gminie miejskiej Nowa Ruda (48,4%).

Mapa 2. Współczynnik aktywności zawodowej według gmin w 2021 r.
Map 2. Activity rate by gminas in 2021

W strukturze osób aktywnych zawodowo według 10-letnich grup wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (w 2011 r. – 25-34 lata). W strukturze aktywnej zawodowo ludności miejskiej i wiejskiej można zaobserwować różnice – udział najmłodszej grupy wieku (15-24 lata) wyniósł odpowiednio 7,3% i 8,4%, co świadczy o wcześniejszej aktywizacji zawodowej młodzieży mieszkającej na wsi, natomiast udział najstarszej grupy osób (65 lat lub więcej) – odpowiednio 4,8% i 2,8%, co z kolei wskazuje na późniejszą dezaktywizację zawodową osób mieszkających w miastach.

Wśród ludności ogółem najwyższa aktywność zawodowa dotyczyła osób w wieku 35-44 lata (wartość współczynnika aktywności zawodowej wyniosła w tej populacji 89,4%).

Wiek maksymalnej aktywności zawodowej dla mężczyzn i kobiet przypadła na różne przedziały wiekowe. Najwyższy udział aktywnych zawodowo mężczyzn przypadła na nieco młodszą grupę wieku, tj. 25-34 lata (92,3%), a kobiet na nieco starszą, tj. 35-44 lata (86,5%). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, wśród ludności miejskiej najwyższą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby w wieku 25-34 lata (89,9%), a wśród ludności wiejskiej – w wieku 35-44 lata (88,4%).

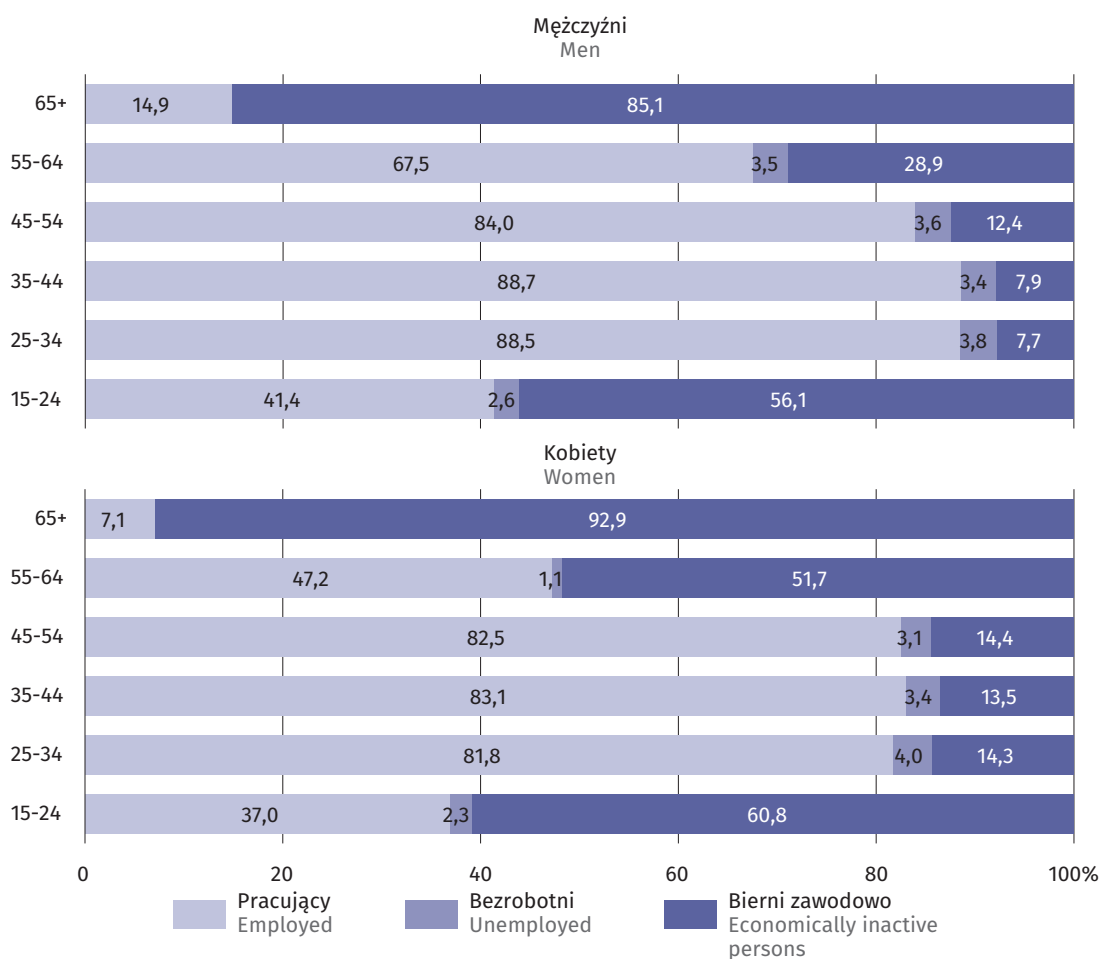
Tablica 4. Struktura ludności aktywnej zawodowo według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 4. Structure of the economically active population by age, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total	Ludność w wieku / Population aged					
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej years and more
		w odsetkach / in percent					
2011							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	10,3	28,9	23,4	23,5	12,8	1,2
mężczyźni men	100,0	10,7	28,8	22,8	22,0	14,5	1,4
kobiety woman	100,0	9,9	29,0	24,2	25,2	10,7	0,9
MIASTA URBAN AREAS	100,0	9,4	29,5	23,1	23,3	13,5	1,2
mężczyźni men	100,0	9,7	29,5	22,5	21,6	15,2	1,5
kobiety woman	100,0	9,0	29,5	23,7	25,3	11,6	0,9
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	12,4	27,4	24,2	23,8	11,1	1,0
mężczyźni men	100,0	12,7	27,2	23,3	22,9	12,9	1,1
kobiety woman	100,0	12,1	27,7	25,5	25,1	8,8	0,9
2021							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	7,7	23,6	28,5	20,8	15,2	4,2
mężczyźni men	100,0	7,8	23,3	28,2	20,0	16,2	4,5
kobiety woman	100,0	7,5	24,0	28,8	21,8	14,1	3,7
MIASTA URBAN AREAS	100,0	7,3	24,7	28,2	19,9	15,2	4,8
mężczyźni men	100,0	7,3	24,4	28,2	19,1	15,8	5,2
kobiety woman	100,0	7,3	24,9	28,1	20,8	14,5	4,4
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	8,4	21,5	29,2	22,8	15,3	2,8
mężczyźni men	100,0	8,7	21,0	28,3	21,8	16,9	3,3
kobiety woman	100,0	8,1	22,0	30,3	24,0	13,3	2,2

W okresie 2011-2021 współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci wzrósł we wszystkich grupach wieku i był nadal wyższy wśród mężczyzn niż kobiet. Aktywność zawodowa kobiet wzrosła w tym okresie w większym stopniu niż w przypadku mężczyzn i w związku z tym zmniejszyła się różnica w wartościach wskaźnika aktywności zawodowej pomiędzy mężczyznami a kobietami (w 2021 było to 13,5 p.proc., a w 2011 r. – 15,4 p.proc.). Najmniejsze różnice wartości współczynnika aktywności zawodowej między kobietami a mężczyznami wystąpiły w 2021 r. w grupie wieku 45–54 lata (o 2,0 p.proc.). Największy wzrost wartości analizowanego współczynnika, w okresie 10 lat, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn wystąpił w grupie wieku 55–64 lata (o ok. 21 p.proc.), co może wskazywać na rosnącą aktywność zawodową osób w wieku przedemerytalnym. Utrzymała się znacznie wyższa aktywność zawodowa mężczyzn niż kobiet w wieku 65 lat lub więcej – w 2021 r. było to 14,9% wobec 7,1%, przy czym aktywność ta była znacznie wyższa niż 10 lat wcześniej – wówczas współczynnik aktywności zawodowej wyniósł odpowiednio 6,8% dla mężczyzn i 2,2% dla kobiet.

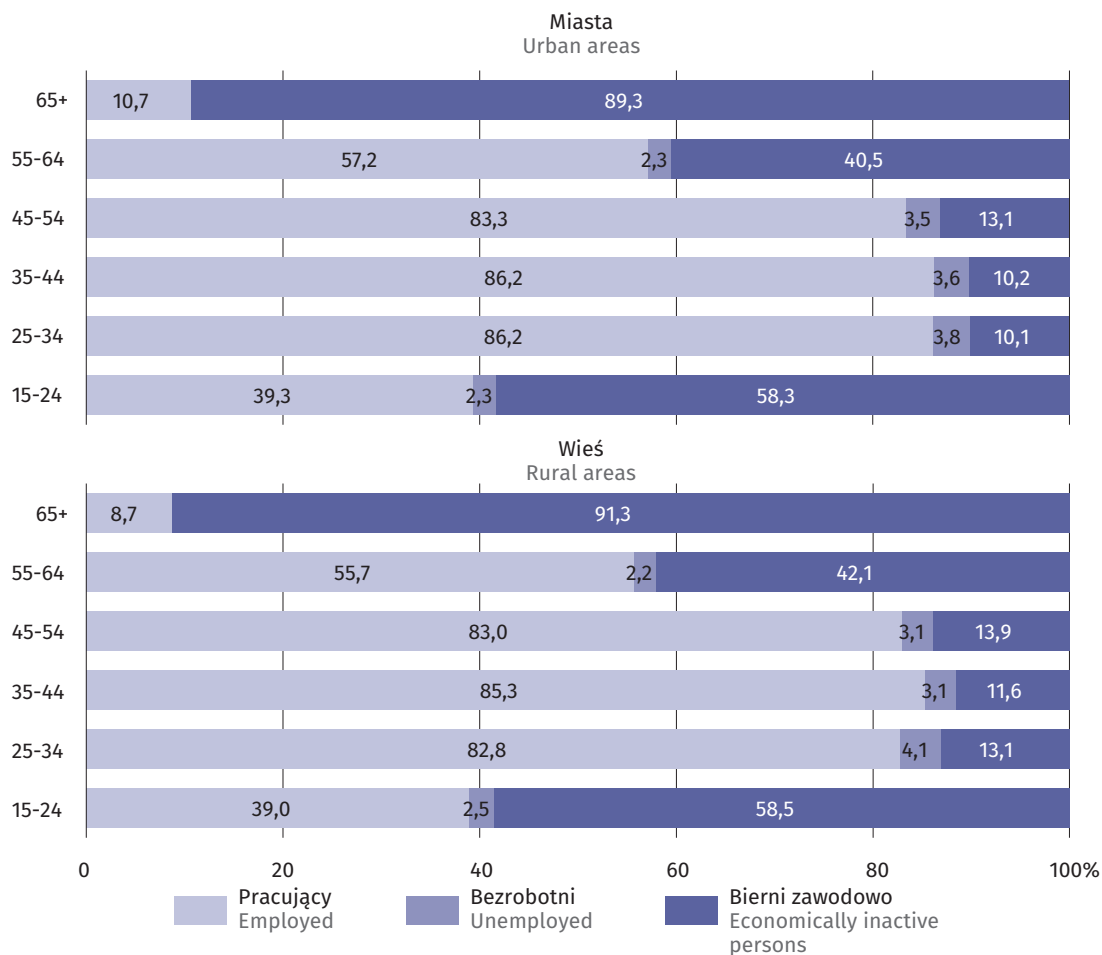
Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021

Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education

Inną cechą opisującą zróżnicowanie aktywności ekonomicznej ludności jest poziom wykształcenia. Dane uzyskane ze spisu w 2021 r. potwierdzają, że różnice w aktywności ekonomicznej ludności związane są ściśle z wykształceniem. Wraz ze spadkiem poziomu wykształcenia następował spadek aktywności zawodowej. Im wyższe wykształcenie, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, a także w miastach i na wsi, tym bardziej wzrastał udział osób pracujących, a obniża się udział biernych zawodowo. Stopa bezrobocia była tym niższa, im wyższy poziom wykształcenia.

Najwięcej osób posiadało wykształcenie średnie i policealne (819,3 tys.), a kolejno wyższe (597,4 tys.) i zasadnicze zawodowe (467,7 tys.). Kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mężczyzn (w wieku 15 lat i więcej) wyższe wykształcenie posiadało 28,7%, natomiast wśród kobiet – 45,3%, a wykształcenie średnie i policealne – odpowiednio 37,7% i 36,1%. Porównując poziom wykształcenia aktywnych zawodowo mieszkańców miast i wsi, można zauważyć, iż lepiej wykształceni byli mieszkańcy miast – 40,8% posiadało wykształcenie wyższe, natomiast spośród mieszkańców wsi było to 27,8%.

Niezależnie od miejsca zamieszkania i płci najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym (83,1% ogółem).

Tablica 5. Struktura ludności aktywnej zawodowo według wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania
Table 5. Structure of the economically active population by educational level, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total	W tym wykształcenie Of which educational level			
		wyższe tertiary	policealne i średnie post-secondary and secondary	zasadnicze zawodowe/ branżowe basic vocational/ sectoral	gimnazjalne, podsta- wowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego lower secondary, pri- mary, primary not completed and without school education
2011					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	26,1	39,0	26,3	8,4
mężczyźni men	100,0	20,4	36,8	33,1	9,6
kobiety woman	100,0	33,0	41,7	18,2	7,0
MIASTA URBAN AREAS	100,0	30,5	40,4	22,2	6,6
mężczyźni men	100,0	24,6	39,0	28,6	7,5
kobiety woman	100,0	37,4	42,1	14,9	5,5
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	16,1	35,8	35,4	12,5
mężczyźni men	100,0	11,5	32,1	42,3	14,0
kobiety woman	100,0	22,3	40,9	26,2	10,5

Tablica 5. Struktura ludności aktywnej zawodowo według wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania (dok.)

Table 5. Structure of the economically active population by educational level, sex and place of residence (cont.)

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total	W tym wykształcenie Of which educational level			
		wyższe tertiary	policealne i średnie post-secondary and secondary	zasadnicze zawodowe/ branżowe basic vocational/ sectoral	gimnazjalne, podsta- wowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego lower secondary, pri- mary, primary not completed and without school education
		w odsetkach in percent			
2021					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	36,6	36,9	18,9	6,2
mężczyźni men	100,0	28,7	37,7	24,4	7,4
kobiety woman	100,0	45,3	36,1	12,8	4,8
MIASTA URBAN AREAS	100,0	40,8	36,5	15,7	5,5
mężczyźni men	100,0	33,2	38,0	20,5	6,5
kobiety woman	100,0	48,9	35,0	10,6	4,3
WIEŚ RURAL AREAS	100,0	27,8	37,7	25,6	7,7
mężczyźni men	100,0	20,1	37,1	32,1	9,3
kobiety woman	100,0	37,2	38,5	17,6	5,8

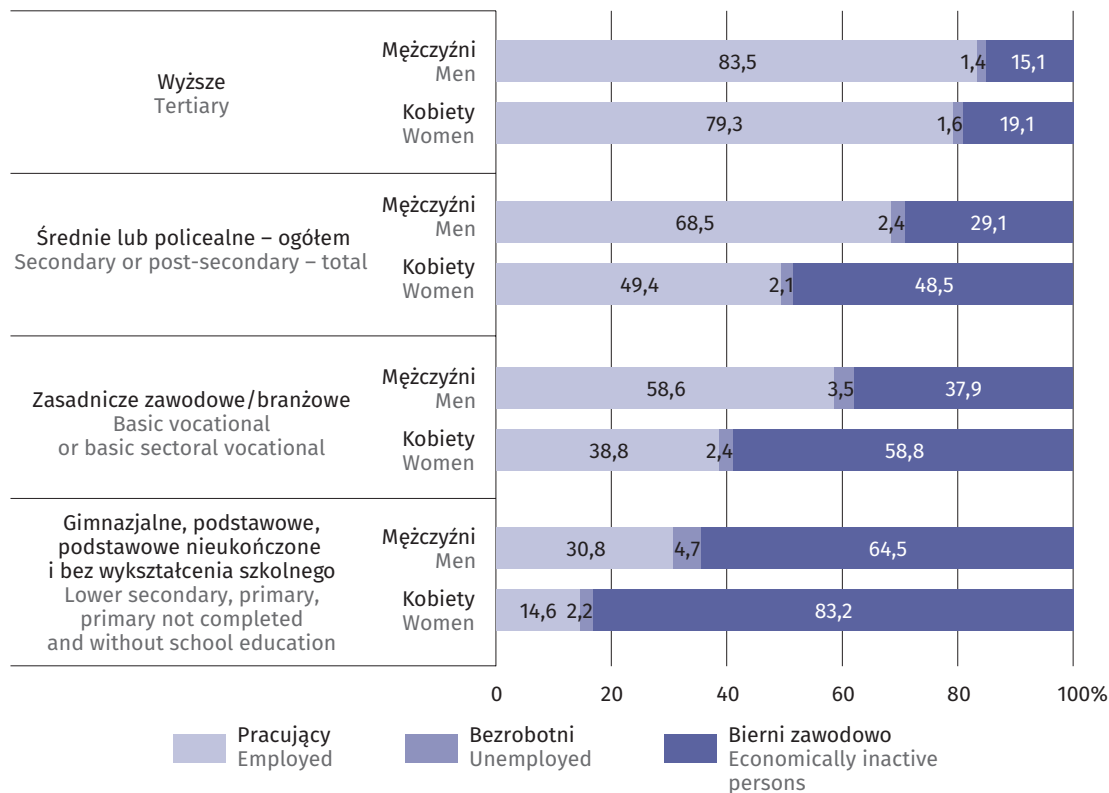
Najniższy wskaźnik aktywności zawodowej, pomijając osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, odnotowano wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – niewiele ponad połowa z nich pracowała bądź aktywnie poszukiwała pracy.

Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej (86,4%) odnotowano wśród osób mieszkających na wsi i posiadających wykształcenie wyższe.

Aktywność Dolnoślązaków wyrażona wartością współczynnika aktywności zawodowej zmniejszyła się w 2021 r. w porównaniu z rokiem 2011 wśród mężczyzn i kobiet z wykształceniem zawodowym/branżowym (odpowiednio o 7,3 p.proc. i 8,7 p.proc.) oraz wśród kobiet z wykształceniem średnim lub policealnym (o 0,3 p.proc.). Zauważalne jest duże zróżnicowanie między kobietami i mężczyznami w poziomie aktywności zawodowej na wszystkich poziomach wykształcenia i różnice te w okresie dekady jeszcze się zwiększyły. Najmniejsze różnice wystąpiły w grupie osób z wykształceniem wyższym (w 2011 r. – 2,7 p.proc., a w 2021 r. – 3,5 p.proc.). Mężczyzn w 2021 r. charakteryzował wyższy współczynnik aktywności zawodowej niż kobiety na każdym poziomie wykształcenia.

Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021

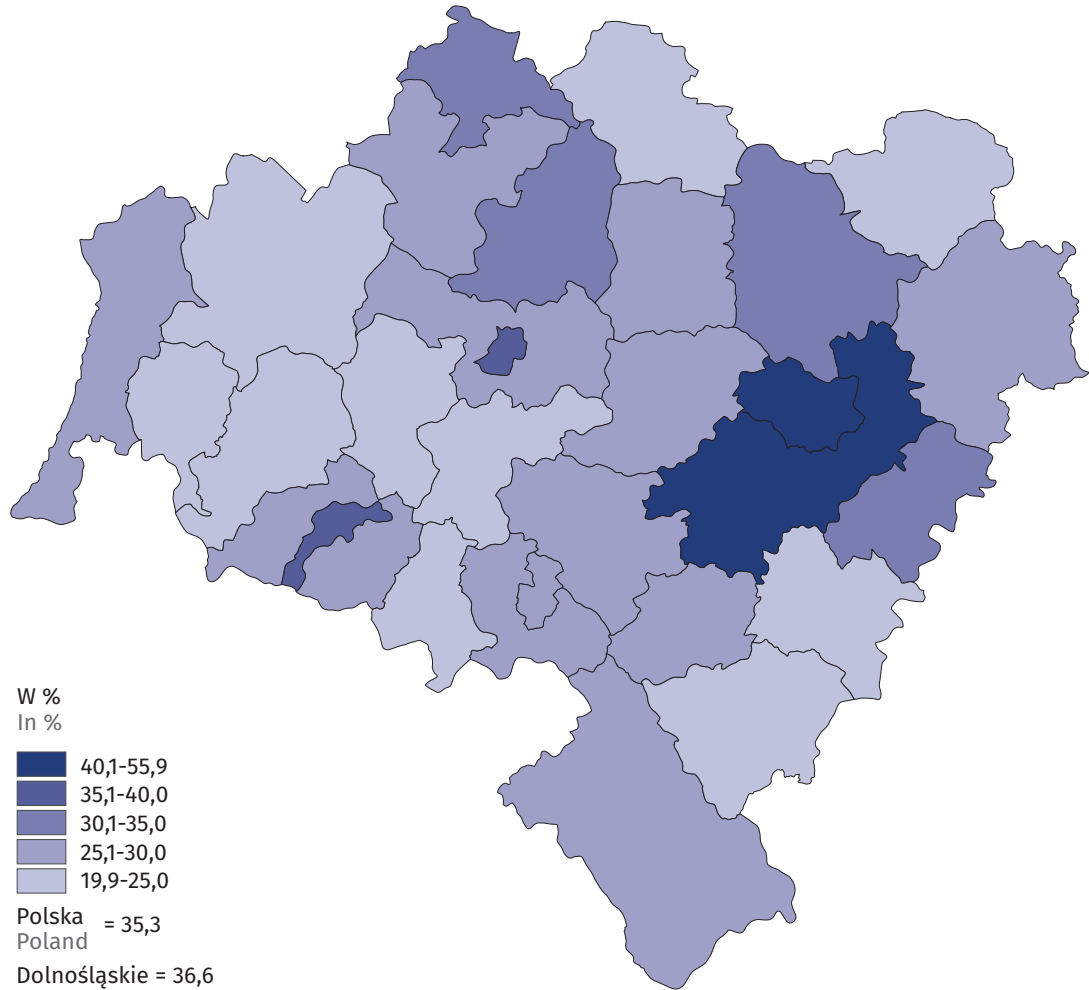
Dane spisowe z 2021 r. pokazały, że im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy odsetek pracujących i niższy odsetek biernych zawodowo zarówno na wsi, jak i w miastach. Różnice w statusie aktywności ekonomicznej między zamieszkującymi w miastach, a na wsi widoczne są dla każdego z poziomów wykształcenia.

W 2021 r. wyższy był odsetek pracujących na wsi niż w miastach, a niższy odsetek biernych zawodowo. W miastach odnotowano wyższy udział osób bezrobotnych niż na wsi wśród osób mających wykształcenie wyższe oraz gimnazjalne lub niższe. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi był relatywnie niewielki.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia osób aktywnych zawodowo wśród dolnośląskich powiatów zdecydowanie wyróżnia się Wrocław – ponad 55% pracujących osób posiadało wykształcenie wyższe, podczas gdy w powiecie górowskim było to niespełna 20%. Średnia wartość dla województwa (36,6%) została poza Wrocławiem przekroczona jedynie w powiecie wrocławskim (47,4%).

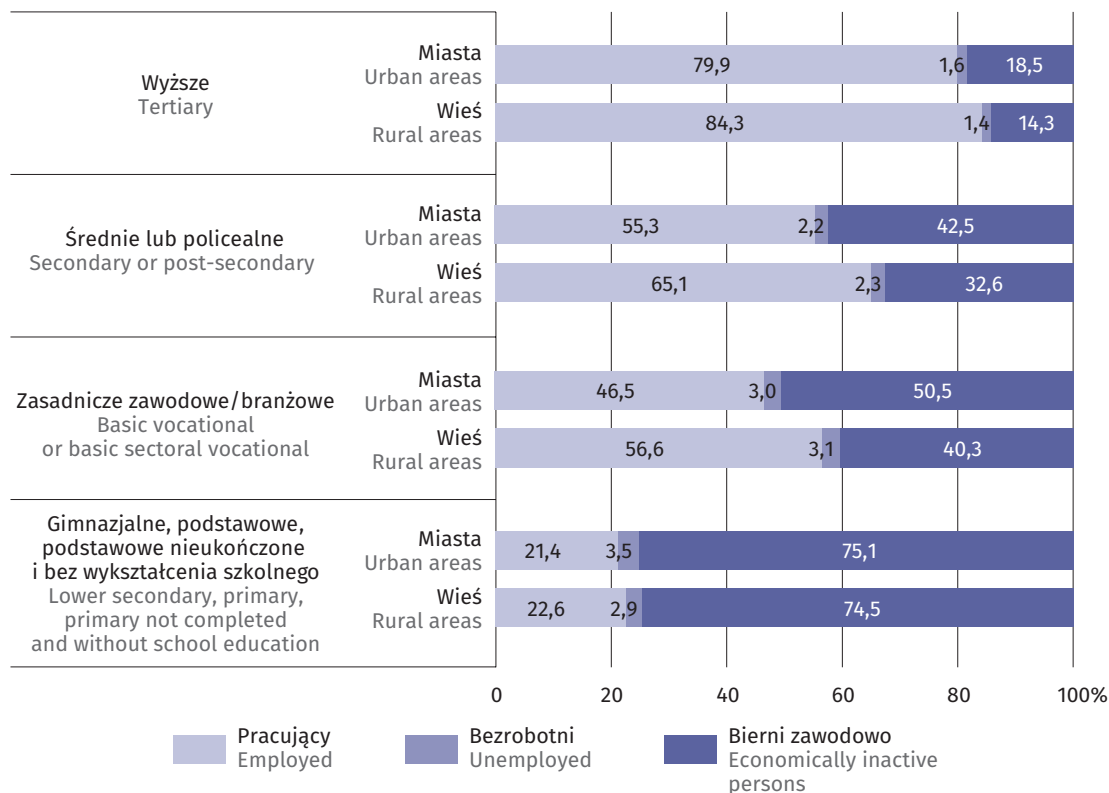
Mapa 3. Udział osób z wykształceniem wyższym wśród ludności aktywnej zawodowo według powiatów w 2021 r.

Map 3. Share of persons with higher education among the economically active population by powiats in 2021

Wykres 8. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 8. Structure of economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

Na podstawie danych uzyskanych ze spisu w 2021 roku można stwierdzić, że dla wszystkich grup wieku od 25 roku życia poziom aktywności zawodowej powiązany był z poziomem wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia tym wyższy poziom aktywności zawodowej. W grupie wieku 15–24 lata najwyższą aktywność zawodową miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a najniższą, tak jak w pozostałych grupach wieku, osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła wśród osób z wykształceniem wyższym w grupach wieku 45–54 lata (94,6%) oraz 35–44 lata (94,6%), a najniższa wśród osób w wieku co najmniej 65 lat oraz w wieku 55–64 lata z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Ponadto w grupie wieku 15–24 lata wartość współczynnika aktywności była znacznie niższa niż w pozostałych grupach wieku z przedziału 25–64 lata, co jest spowodowane większym udziałem osób biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki.

Tablica 6. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
 Table 6. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
	w % in %					
Wyższe Tertiary	70,6	94,3	94,6	94,6	76,0	21,9
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	53,9	87,2	88,2	86,9	58,8	11,3
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	79,2	83,0	84,0	82,7	55,0	8,6
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	17,1	69,1	69,6	69,9	42,1	3,4

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

Employed persons

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

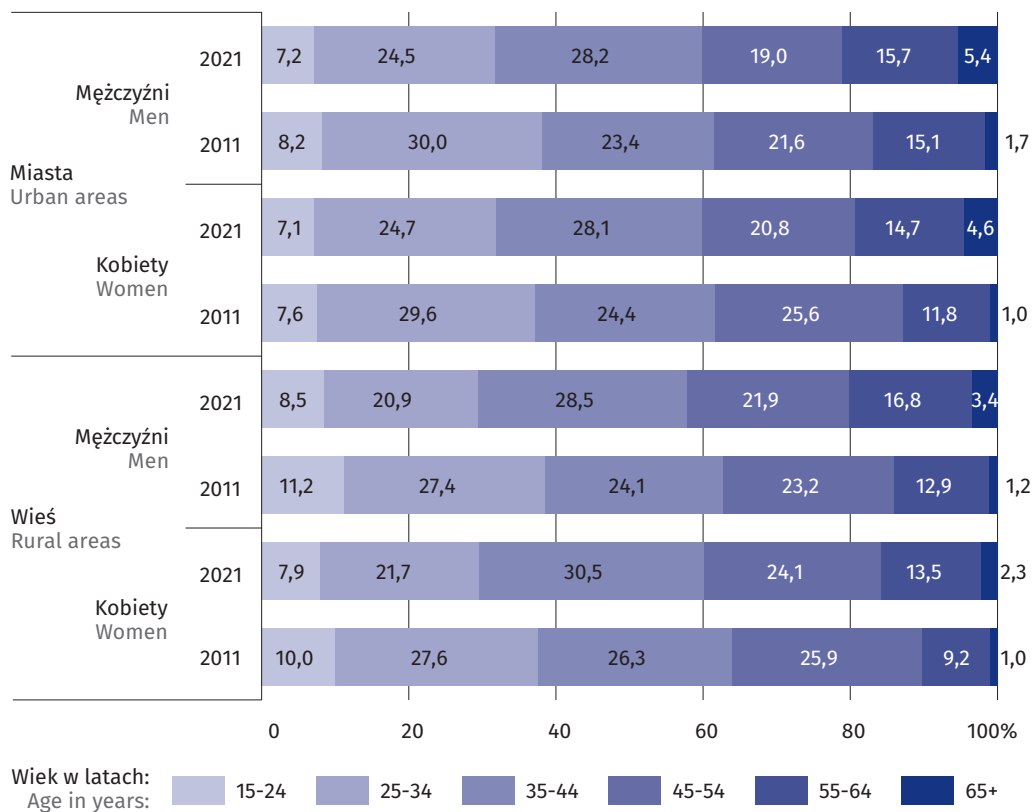
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

Liczba pracujących w województwie dolnośląskim w 2021 r. według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań wyniosła 1315,9 tys., o 193,2 tys. więcej (17,2%) niż w 2011 r. Pracujący w województwie stanowili 7,7% wszystkich pracujących w kraju (w 2011 r. 7,5%). Na rynku pracy w okresie dekady liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 13,1% (o 80,4 tys. do 694,3 tys.), a kobiet o 22,2% (o 112,8 tys. do 621,7 tys.). Analiza według miejsca zamieszkania wykazała, że w miastach przybyło 14,4% pracujących (wzrost o 112,0 tys. do 888,7 tys.), a na wsi 23,5% (wzrost o 81,2 tys. do 427,3 tys.). W ujęciu powiatowym, we wszystkich jednostkach odnotowano wzrost liczby pracujących w porównaniu do wcześniejszego spisu powszechnego. Największy wzrost miał miejsce w powiecie wrocławskim (o 66,7%), we Wrocławiu (29,1%) oraz w powiatach: średzkim, trzebnickim i oleśnickim (odpowiednio o 27,2%, 22,5% i 20,1%). Najmniejsze zmiany wystąpiły w Legnicy (wzrost o 1,1%) oraz w powiatach: głogowskim (3,3%), strzelińskim (3,7%), zgorzeleckim (3,8%) i złotoryjskim (4,4%). Liczba pracujących w województwie dolnośląskim była 5. najwyższą wśród województw w kraju.

Niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, w strukturze pracujących według grup wieku w roku 2021 w porównaniu do roku 2011 odnotowano następującą prawidłowość: wzrost udziału pracujących w grupach wieku 35-44 lata, 55-64 lata, 65 lat i więcej oraz spadek w grupach 15-24 lata, 25-34 lata i 45-54 lata. Największy spadek udziału pracujących dla obu płci, zarówno w miastach, jak i na wsi wystąpił w grupie wieku 25-34 lata. Spadek ten wynosił od 4,9 p.proc. wśród kobiet mieszkających w mieście do 6,5 p.proc. wśród mężczyzn mieszkających na wsi. Największy wzrost udziału pracujących w analogicznym okresie wystąpił w grupie 35-44 lata wśród mężczyzn mieszkających w miastach (o 4,8 p.proc.).

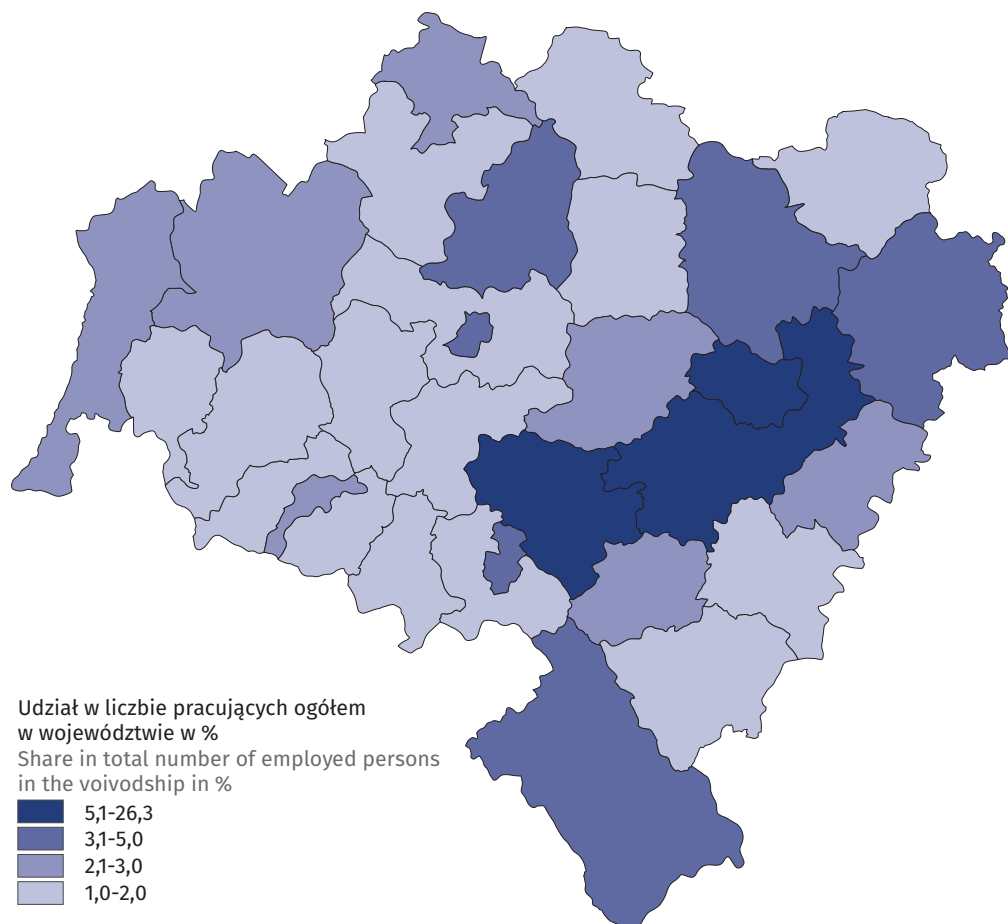
Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups

Liczba pracujących w wieku 15 lat lub więcej naturalnie powiązana jest z liczbą ludności danej jednostki administracyjnej oraz ofertą lokalnego rynku pracy. Zdecydowanie największy udział wśród wszystkich pracujących w całym województwie mieli mieszkańcy Wrocławia (26,3%), następnie mieszkańcy powiatów: wrocławskiego (6,9%), świdnickiego (4,6%) i kłodzkiego (3,8%). W 11 z 30 powiatów udział w ogóle pracujących w województwie był mniejszy niż 2,0%, z najniższymi wartościami w powiatach górowskim (1,0%) i milickim (1,2%).

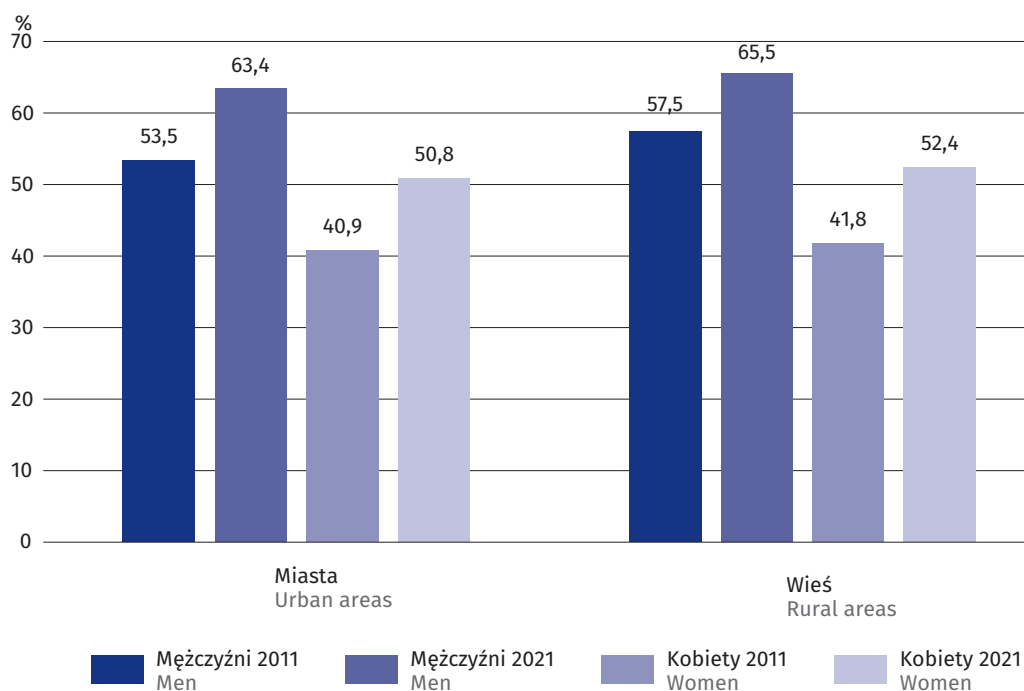
Mapa 4. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
 Map 4. Employed persons aged 15 years or over in 2021

Podstawą oceny natężenia zatrudnienia w różnych grupach jest wskaźnik zatrudnienia. Pokazuje on udział pracujących w danej grupie w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej. Między rokiem 2011 a 2021 odnotowano wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet niezależnie od miejsca zamieszkania. Wartość zmian wahała się w przedziale od 8,0 p.proc. w przypadku mężczyzn mieszkających na wsi do 10,6 p.proc. dla kobiet mieszkających na wsi. Współczynnik zatrudnienia był wyższy na wsi niż w miastach dla mężczyzn (o 2,1 p.proc.), podobnie jak dla kobiet (o 1,6 p.proc.). Wskaźnik zatrudnienia notowany w województwie dolnośląskim (57,3%) był 5. najwyższym w kraju, przy średniej dla Polski wynoszącej 56,8% i maksymalnej wartości 60,2% notowanej w województwach mazowieckim i wielkopolskim.

Wykres 10. Wskaźnik zatrudnienia według płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 10. Employment rate by sex and place of residence in 2021

Wskaźnik zatrudnienia we wszystkich badanych grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wzrósł w 2021 r. w porównaniu do 2011 r. Wzrost wskaźnika był większy w miastach niż na wsi oraz wśród kobiet niż mężczyzn. Największy wzrost wystąpił w grupie wieku 55–64 lata (w miastach wśród mężczyzn o 24,2 p.proc., a wśród kobiet o 23,9 p.proc.).

Tablica 7. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Table 7. Employment rate by age groups, place of residence and sex in 2021

Miejsce zamieszkania Place of residence	Płeć Sex	Rok Year	Wiek (w latach) Age (in years)					
			15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 +
Miasta Urban areas	Mężczyźni Men	2011	29,0	78,0	80,4	69,5	43,5	6,6
		2021	40,7	88,8	88,6	83,7	67,7	15,5
	Kobiety Women	2011	24,0	69,6	73,7	65,5	24,7	2,1
		2021	38,0	83,5	83,8	83,0	48,6	7,7
Wieś Rural areas	Mężczyźni Men	2011	35,4	80,4	81,5	72,3	44,0	6,9
		2021	42,6	87,6	88,9	84,4	67,3	13,3
	Kobiety Women	2011	25,3	64,2	71,9	64,8	24,6	2,4
		2021	35,1	77,7	81,6	81,6	44,3	5,4

W 2021 r. zdecydowana większość osób pracujących była w wieku produkcyjnym (1220,5 tys. osób – 92,7%), jednak ich udział zmniejszył się w stosunku do 2011 r. o 4,7 p.proc. Wśród kobiet, zmniejszenie udziału było większe niż u mężczyzn (odpowiednio o 5,8 p.proc. do 90,5% i o 3,6 p.proc. do 94,8%). Z drugiej strony wzrósł udział wśród pracujących w wieku poprodukcyjnym, zarówno kobiet (o 5,2 p.proc. do 9,1%), jak i mężczyzn (o 3,2 p.proc. do 4,7%), oraz w niewielkim stopniu w wieku przedprodukcyjnym (z 0,1% w obu przypadkach do 0,5% dla mężczyzn i 0,4% dla kobiet).

Wskaźnik zatrudnienia w latach 2011–2021, podobnie jak w Polsce, wzrósł znacząco dla obu płci we wszystkich ekonomicznych grupach wieku, najsilniej w niemobilnej grupie wieku wśród kobiet (o 24,8 p.proc.). Poza wspomnianą wyżej grupą niemobilną, wskaźnik zatrudnienia był w pozostałych ekonomicznych grupach wieku niższy wśród kobiet niż mężczyzn (z największą różnicą w grupie mobilnej – 82,4% dla mężczyzn i 76,4% dla kobiet).

Zarówno w miastach, jak i na wsi, w okresie od 2011 do 2021 r. nastąpił wzrost udziału pracujących w wieku poprodukcyjnym (o 5,1 p.proc. w miastach i o 2,8 p.proc. na wsi). Zmniejszył się natomiast udział pracujących w wieku produkcyjnym (o odpowiednio 5,3 p.proc. i 3,3 p.proc.). Charakterystyczną zmianą, która nastąpiła w okresie między 2011 a 2021 rokiem na wsi był spadek udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym o 4,9 p.proc. przy jednoczesnym wzroście w wieku niemobilnym o 1,5 p.proc. Podobną prawidłowość obserwowano także w Polsce (odpowiednio spadek udziału o 4,8 p.proc i wzrost o 3,3 p.proc.).

W 2021 r. więcej osób pracowało, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, niż to miało miejsce w 2011 r. Świadczy o tym znaczący wzrost wskaźnika zatrudnienia we wszystkich ekonomicznych grupach wieku zarówno w miastach, jak i na wsi. Największy wzrost odnotowano w miastach wśród osób w wieku niemobilnym produkcyjnym – o 22,5 p. proc. Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia w 2021 r. wystąpiła wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym (w miastach 80,1%, a na wsi 78,1%). W wieku przedprodukcyjnym większy był odsetek osób pracujących na wsi niż w miastach (odpowiednio 9,8% i 7,1%). W pozostałych grupach wieku wskaźnik zatrudnienia był wyższy w miastach niż na wsi – z największą różnicą w wieku poprodukcyjnym (14,0% w miastach wobec 11,7% na wsi).

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

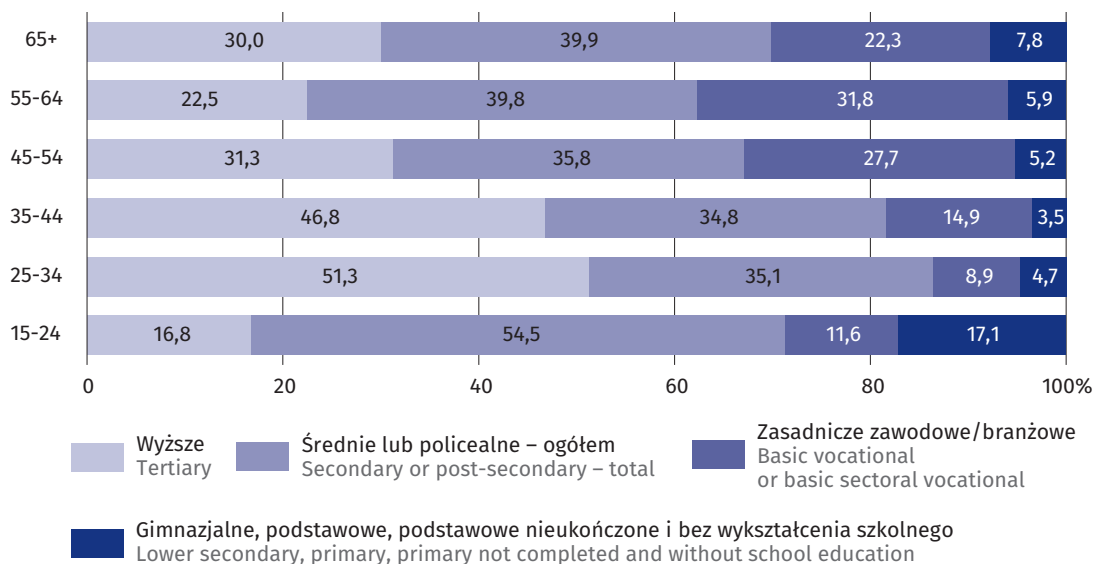
2.2. Employed persons by age groups and level of education

Wśród pracujących w 2021 r. w wieku 25-34 lata i 35-44 lata największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (odpowiednio 51,3% i 46,8%). Natomiast w grupach wieku 45-54 i 65 lub więcej lat – niemal co trzeci (odpowiednio 31,3% i 30,0%). W wieku co najmniej 45 lat dominowały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym, z maksymalnym udziałem 39,8% w grupie 55-64 lata. W 2021 r. wśród pracujących udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym rósł wraz z wiekiem począwszy od grupy wieku 25-34 lata, aż do grupy 55-64 lata, z maksymalnym udziałem w niej wynoszącym 31,8%. Grupa wieku 15-24 lata jest specyficzną grupą, gdyż w dużej części obejmuje osoby pozostające jeszcze w systemie edukacji, dlatego też przeważającą jej część wśród pracujących stanowią osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (54,5%).

Wykres 11. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 11. Structure of employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021

Wskaźnik zatrudnienia najwyższy był wśród pracujących z wykształceniem wyższym (81,0%), następnie średnim lub policealnym (58,2%), zasadniczym zawodowym lub branżowym

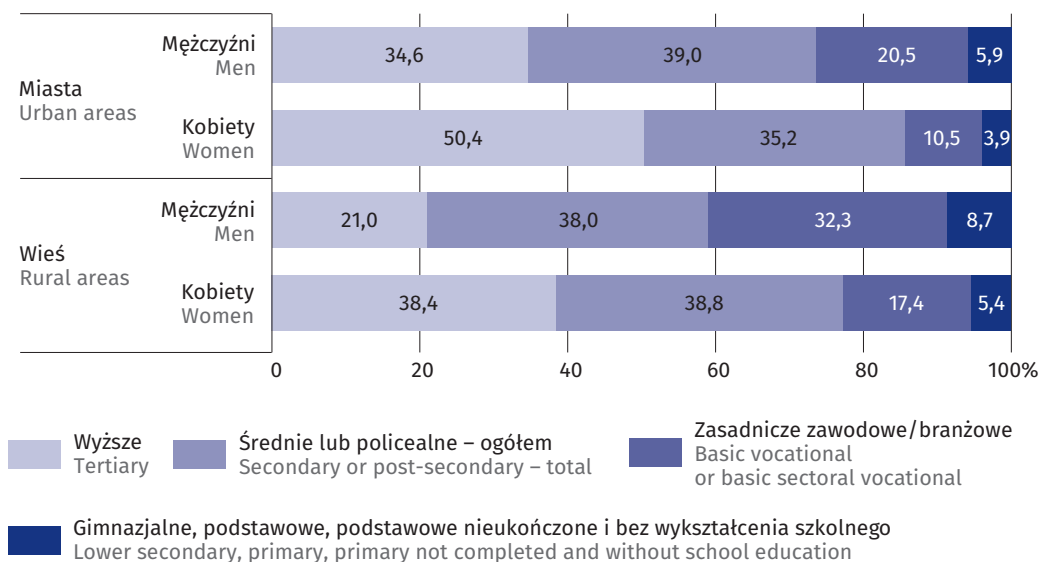

(50,4%), a najniższą wartość notowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (21,9%). Biorąc pod uwagę wykształcenie w strukturze pracujących mieszkańców w powiatach, zdecydowanie największy udział osób z wyższym wykształceniem notowano we Wrocławiu (57,3%), następnie w powiecie wrocławskim (48,4%) i dalej w Jeleniej Górze (38,2%). Najniższe wartości notowano dla powiatów: górowskiego (21,1%), milickiego (22,1%) i kamiennogórskiego (23,8%). Największy udział osób z wykształceniem średnim i policealnym występował w powiatach: ząbkowickim (45,4%), strzelińskim (44,9%) i kłodzkim (44,1%), a najmniejszy we Wrocławiu (30,4%) oraz powiatach wrocławskim (32,7%) i trzebnickim (37,3%). Udział pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym wynosił od 31,2% w powiecie kamiennogórskim, przez 30,4% w milickim i 29,9% w górowskim, aż do 8,8% we Wrocławiu, 14,2% w powiecie wrocławskim i 17,1% w Jeleniej Górze. Najmniejszy udział we wszystkich powiatach stanowili pracujący z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – od 3,4% we Wrocławiu do 9,0% w powiecie górowskim.

Na podstawie analizy wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że niezależnie od miejsca zamieszkania wśród pracujących kobiet znacznie większy był udział osób posiadających wyższe wykształcenie (o 17,4 p.proc. na wsi, a o 15,8 p.proc. w miastach) niż wśród mężczyzn oraz mniejszy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (o 10,0 p.proc. w miastach i o 14,9 p.proc. na wsi). Udział pracujących z wyższym wykształceniem był w województwie dolnośląskim 2. najwyższym w Polsce (37,9%), za województwem mazowieckim (46,3%), przy średniej w kraju wynoszącej 36,5%.

Wykres 12. Struktura pracujących w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 12. Structure of employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

W świetle danych z NSP 2021, im wyższy był poziom wykształcenia, tym większa była wartość wskaźnika zatrudnienia dla każdej analizowanej podzbiorowości według płci i miejsca zamieszkania. Na każdym poziomie wykształcenia w czterech analizowanych grupach (kobiet i mężczyzn mieszkających na wsi lub w miastach), największy odsetek pracujących w 2021 r. wystąpił wśród mężczyzn z wyższym wykształceniem, mieszkających na wsi (87,0%). Mężczyzn na wsi i w miastach charakteryzowała wyższa wartość wskaźnika zatrudnienia niż kobiety. Najmniejsze różnicowanie pomiędzy mężczyznami a kobietami wystąpiło na poziomie wykształcenia wyższego (4,2 p.proc. w miastach i 4,4 p.proc. na wsi), na pozostałych poziomach wykształcenia wystąpiły znacznie większe różnice (od 15,4 p.proc. w miastach wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym do 19,9 p.proc. na wsi wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym).

Tablica 8. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.
 Table 8. Employment rate by age place of residence, sex and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Miasta Urban areas		Wieś Rural areas	
	kobiety women	mężczyźni men	kobiety women	mężczyźni men
	w % in %			
Wyższe Tertiary	78,2	82,4	82,6	87,0
Średnie lub policealne – ogółem Secondary or post-secondary – total	46,3	66,1	56,9	74,0
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	35,3	54,7	44,5	64,4
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	14,6	30,0	14,5	31,8

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

Charakter wykonywania pracy zarobkowej określa status zatrudnienia, w ramach którego wyróżnia się trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze. W spisie z 2021 r. ustalono status zatrudnienia dla 1314,1 tys. osób, a w 2011 r. dla 1120,3 tys. osób. Nie ustalono statusu zatrudnienia dla 1,9 tys. pracujących w 2021 r. i 2,5 tys. w 2011 r. (odpowiednio dla 0,1% i 0,2% pracujących).

Spośród pracujących w 2021 r., najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni (83,1%). Drugą co do wielkości udziału w strukturze grupą byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników (11,1%). Udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) wyniósł w 2021 r. 4,2%, a pracujących w innym charakterze – 1,5%. W województwie dolnośląskim między 2011 a 2021 r. nastąpił wzrost liczby pracowników najemnych o 18,5% (o 171,0 tys.) oraz wzrost liczby pracujących na własny rachunek o 10,5% (o 19,1 tys.), z czego pracujących zatrudniających pracowników było więcej o 22,6% (10,1 tys.), a pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników również więcej – o 6,6% (o 9,0 tys.). Liczba pracujących w innym charakterze wzrosła o 23,5% (o 3,7 tys.). Zarówno w 2021 r., jak i w 2011 wyższy udział pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze był w grupie kobiet niż mężczyzn. Odwrotna zależność wystąpiła w grupie pracujących na własny rachunek. W grupie mieszkańców miast większy udział mieli jedynie pracownicy najemni niż w grupie mieszkańców wsi, natomiast na wsi wyższy był udział pracujących na własny rachunek zarówno zatrudniających, jak i niezatrudniających pracowników oraz osób pracujących w innym charakterze.

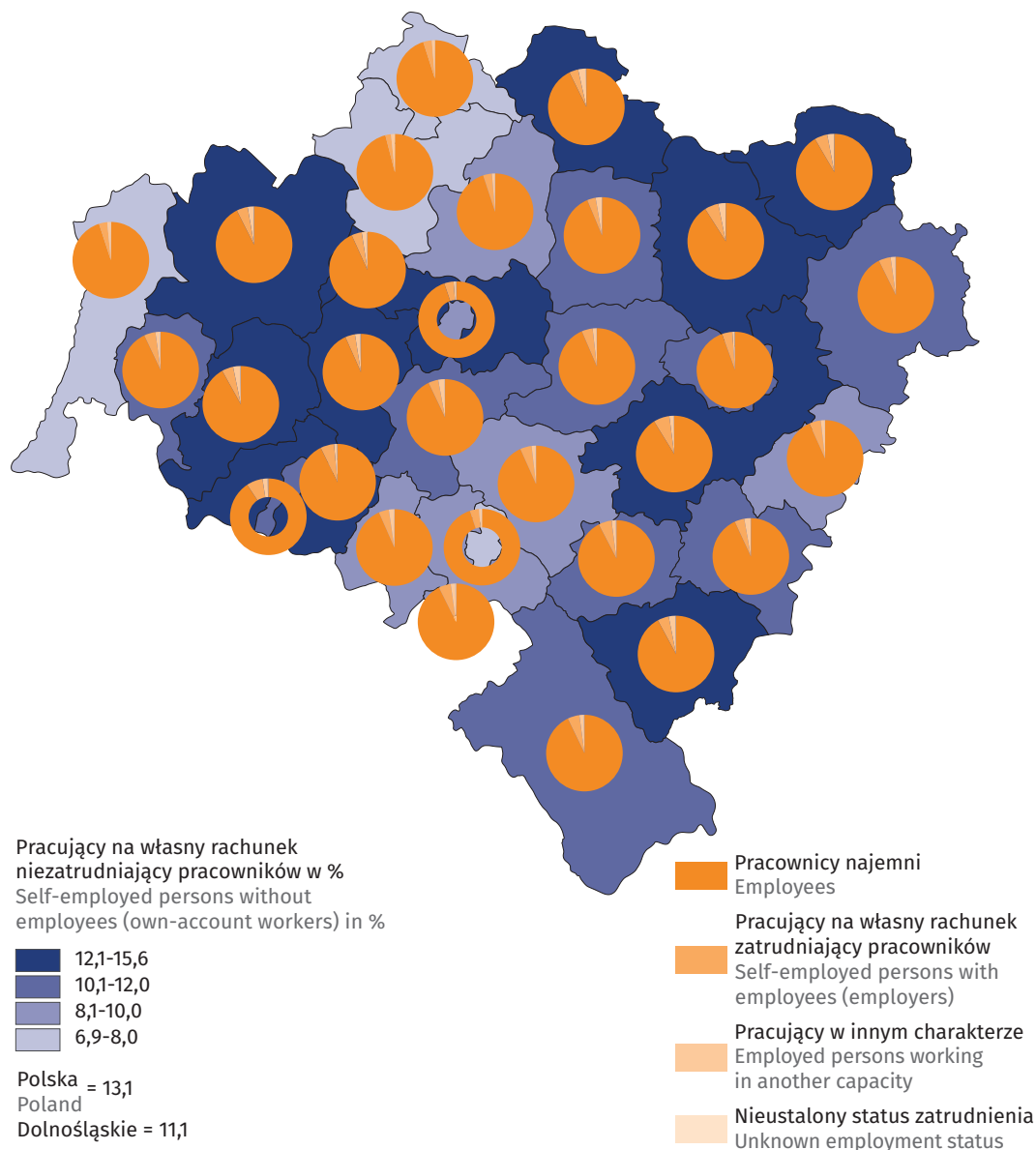
Tablica 9. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania
 Table 9. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Rok Year	Razem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze ^a Employed persons working in another capacity ^a	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
					zatrudniający pracowników with employees (employers)	niezatrudniający pracowników without employees (own-account workers)		
		w tys. in thousands	w odsetkach in percent					
Ogółem Total	2011	1122,7	100,0	82,2	4,0	12,2	1,4	0,2
	2021	1315,9	100,0	83,1	4,2	11,1	1,5	0,1
Mężczyźni Men	2011	613,9	100,0	79,3	4,9	14,5	1,1	0,2
	2021	694,3	100,0	80,0	5,0	13,8	1,0	0,2
Kobiety Women	2011	508,9	100,0	85,7	2,9	9,5	1,7	0,2
	2021	621,7	100,0	86,6	3,2	8,1	1,9	0,2
Miasta Urban areas	2011	776,7	100,0	85,5	4,2	9,4	0,6	0,3
	2021	888,6	100,0	84,8	4,0	10,1	1,0	0,1
Wieś Rural areas	2011	346,1	100,0	74,7	3,4	18,6	3,1	0,1
	2021	427,3	100,0	79,6	4,5	13,3	2,5	0,1

a W 2011 r. – pomagający członkowie rodzin.
 a In 2011 – contributing family workers.

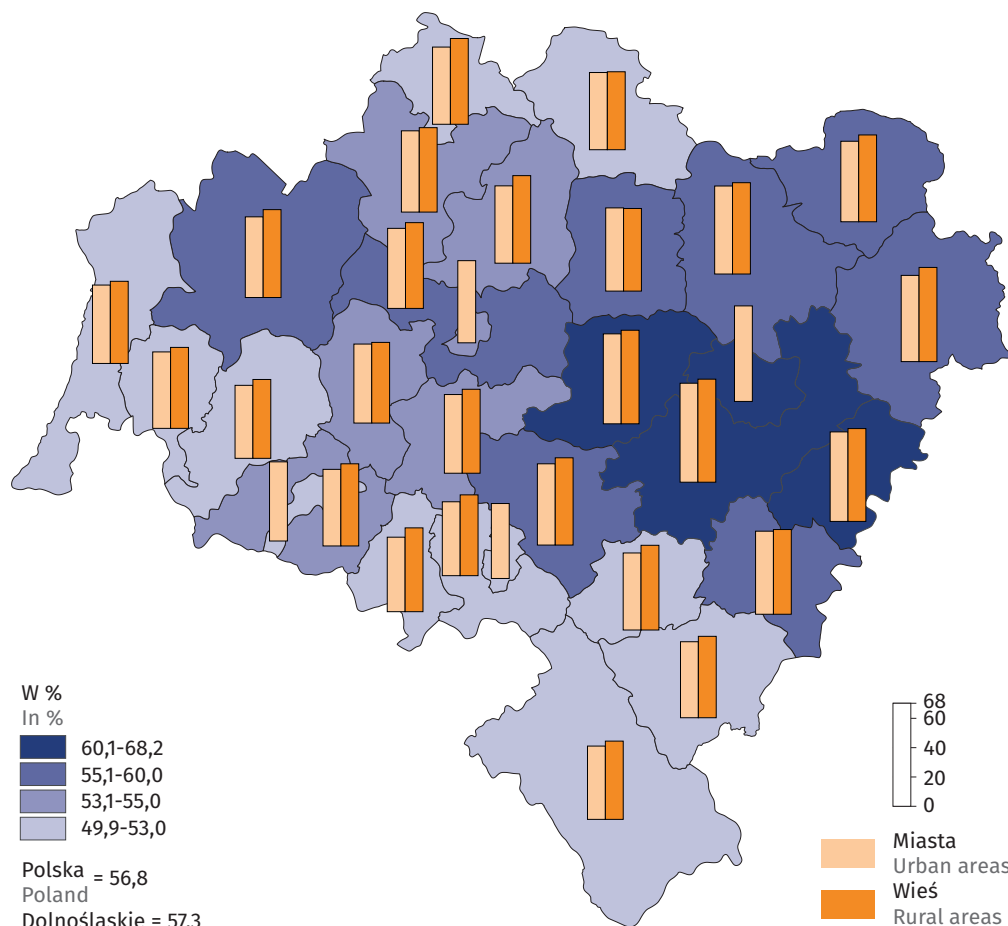
W województwie dolnośląskim największy udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników notowano w powiatach: lwóweckim (15,6%), górowskim (14,8%) i karkonoskim (13,9%), najniższy z kolei w powiecie polkowickim (6,9%), Wałbrzychu (7,5%) oraz w powiecie głogowskim (7,6%). Odwrotnie sytuacja wyglądała w przypadku pracowników najemnych – największy ich udział był w powiatach polkowickim (89,4%), głogowskim (87,9%) oraz w Wałbrzychu (87,7%), a najmniejszy w powiatach lwóweckim (77,6%), karkonoskim (78,1%) oraz wrocławskim i trzebnickim (po 78,6%).

Mapa 5. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.
Map 5. Employed persons by employment status in 2021

We wszystkich powiatach województwa odnotowano wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia w stosunku do danych z NSP 2011. Największy wzrost wystąpił we Wrocławiu (12,6 p.proc.) oraz w powiatach: wrocławskim (10,9 p.proc.), dzierzoniowskim (10,8 p.proc.) i oleśnickim (10,0 p.proc.). Najmniejszy wzrost miał miejsce w powiatach: głogowskim (4,4 p.proc.), lubińskim (4,9 p.proc.), strzelińskim (6,0 p.proc.) oraz w Legnicy (6,2 p.proc.). Wartość wskaźnika najniższa była w Wałbrzychu (49,9%) oraz w powiatach kłodzkim (50,0%) i lwóweckim (50,5%), a najwyższa w powiecie wrocławskim (68,2%), Wrocławiu (63,6%) i w powiecie średzkim (61,9%). We wszystkich powiatach (z wyłączeniem miast na prawie powiatu), poza powiatem wołowskim wskaźnik zatrudnienia był większy na obszarach wiejskich niż w miastach.

Mapa 6. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.
 Map 6. Employment rate by place of residence in 2021

Najwyższe wartości wskaźnika zatrudnienia zanotowano w gminach powiatu wrocławskiego: Siechnicach (70,8%), Długołęce (70,4%), Kobierzycach (69,5%), Czernicy (68,4%), Żórawinie (68,3%) i Kątach Wrocławskich (67,9%). Wskaźnik niższy niż 50% odnotowano w 22 ze 169 gmin w województwie, z najniższymi wartościami w Nowej Rudzie (46,1% w gminie miejskiej), Wleniu (46,8%), Boguszowie-Gorcach (47,5%), Jemielnie (47,6%) i Stroniu Śląskim (48,0%).

Rozdział 3

Chapter 3

Bezrobotni

Unemployed persons

Zmiany społeczno-ekonomiczne zachodzące w województwie oraz polityka państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej mają istotny wpływ na poziom populacji bezrobotnych, tj. osób pozostających bez pracy, ale aktywnie jej poszukujących. Wyniki NSP 2021 są istotnym źródłem wiedzy na temat niewykorzystanej podaży pracy i umożliwiają analizę sytuacji na rynku pracy.

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, według stanu w dniu 31 marca 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie dolnośląskim wyniosła 54,2 tys. osób, z czego 29,7 tys. (tj. 54,8%) stanowili mężczyźni, zaś kobiety – 24,5 tys. (tj. 45,2%). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. poziom bezrobocia w województwie dolnośląskim uległ znacznej zmianie, liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 110,7 tys. (tj. o 67,1%, w Polsce o 63,9%). Spadek ten nastąpił zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet – odpowiednio o 59,7 tys. i o 51,0 tys. (tj. o 60,7% oraz o 72,6%). Bezrobotni z województwa dolnośląskiego stanowili 7,3% bezrobotnych w Polsce i było to o 0,7 p.proc. mniej w relacji do 2011 r.

W dniu 31 marca 2021 r. 67,6% osób bezrobotnych mieszkało w miastach (w 2011 r. było to 68,5%). Liczba bezrobotnych mieszkańców miast wyniosła 36,7 tys. osób, natomiast obszarów wiejskich 17,6 tys. i w porównaniu z 2011 r. był to spadek odpowiednio o 76,3 tys. oraz o 34,4 tys. (tj. o 67,5% i o 66,2%).

Analizując liczbę osób bezrobotnych według płci i miejsca zamieszkania, w relacji do wyników poprzedniego spisu, większy spadek bezrobotnych zanotowano w grupie kobiet zamieszkałych zarówno w miastach (o 72,6%, w Polsce o 66,0%), jak i na wsi (o 72,5%, w Polsce o 64,3%), niż wśród mężczyzn mieszkających w miastach (o 61,6%, w Polsce o 64,1%) oraz mężczyzn zamieszkałych na obszarach wiejskich (o 59,2%, w Polsce o 60,1%).

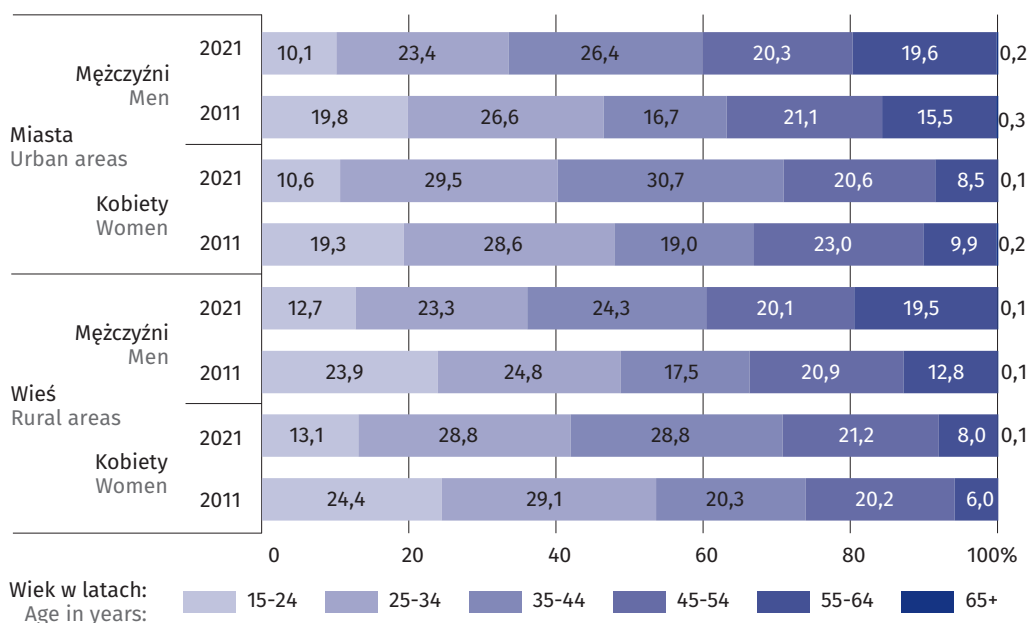
Tablica 10. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania
Table 10. Unemployed persons by sex and place of residence

Lata Years	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
	w tysiącach in thousands								
2011	164,9	89,4	75,5	113,0	61,4	51,5	52,0	28,0	24,0
2021	54,2	29,7	24,5	36,7	19,8	16,8	17,6	9,8	7,7
	2011=100								
2021	32,9	39,3	27,4	32,5	38,4	27,4	33,8	40,8	27,5

W województwie dolnośląskim w 2021 r. dominującą grupą wśród bezrobotnych były osoby w wieku 25-34 lat oraz 35-44 lat – łącznie stanowili ponad połowę zbiorowości bezrobotnych (53,7%), z czego nieco więcej w przypadku kobiet (59,4%), niż mężczyzn (49,0%). Była to zmiana w relacji do wyników spisu z 2011 r., kiedy najwięcej osób bezrobotnych było w wieku 25-34 oraz 45-54 lata. Podobne tendencje były zauważalne w Polsce, zbiorowość bezrobotnych w wieku 25-34 i 35-44 lata liczyła 53,2%, w tym 58,1% wśród kobiet oraz 49,2% w przypadku mężczyzn. Nieco większy odsetek bezrobotnych osób w tych dwóch grupach wieku był w miastach niż na wsi, zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet (w miastach mężczyźni – 49,7%, kobiety – 60,2%, na wsi mężczyźni – 47,6%, kobiety – 57,6%).

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. w województwie dolnośląskim liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich grupach wieku niezależnie od płci i miejsca zamieszkania (podobnie jak w Polsce). Największy spadek odnotowano w grupie wieku 15-24 lata, w przypadku mężczyzn w miastach o 83,5%, zaś kobiet o 82,0%, natomiast na obszarach wiejskich liczba bezrobotnych mężczyzn w wieku 15-24 lata zmniejszyła się o 81,2%, zaś kobiet o 82,7%.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Chart 13. Structure of unemployed persons by age groups, sex and place of residence

3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

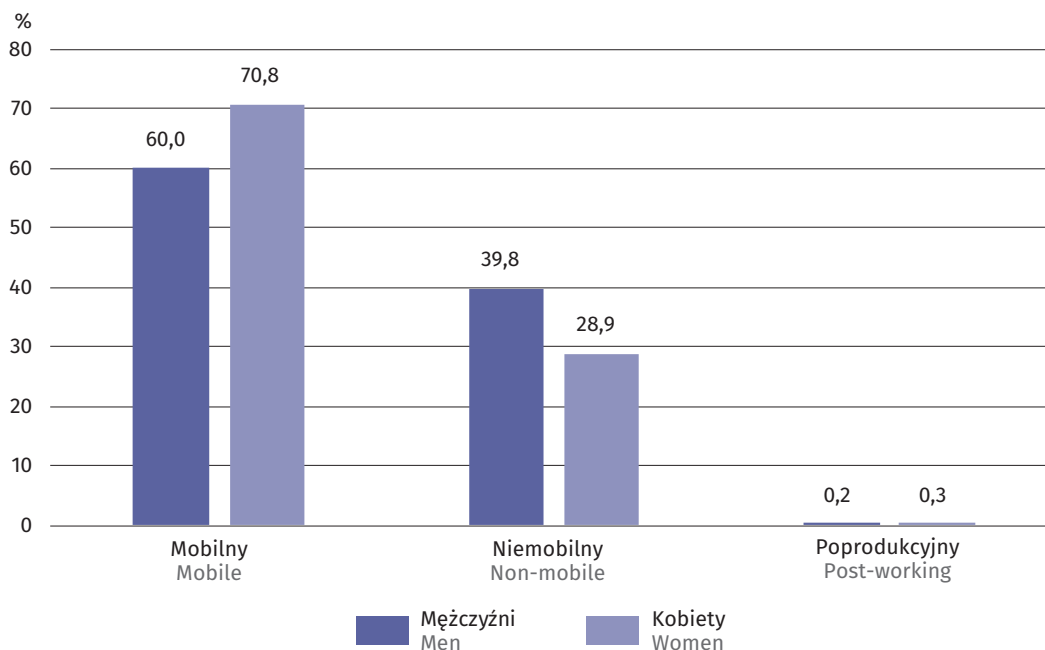
Wśród bezrobotnych bez względu na płeć i miejsce zamieszkania – 99,8% to osoby w wieku produkcyjnym (54,1 tys. osób, w Polsce również 99,8%, tj. 738,0 tys. osób), przy czym 64,9% – w wieku mobilnym (35,2 tys.), a 34,9% w wieku niemobilnym (18,9 tys.). W relacji do wartości ogólnopolskiej udział osób w wieku mobilnym był mniejszy o 1,3 p.proc. (66,2%), natomiast w wieku niemobilnym większy o 1,4 p.proc. (33,5%).

Według wyników spisu z 2021 r. w województwie dolnośląskim 70,8% bezrobotnych kobiet było w wieku mobilnym (17,4 tys.), tj. o 0,2 p.proc. mniej niż w Polsce (71,0%), zaś udział mężczyzn w wieku mobilnym liczył 60,0% (17,8 tys.), tj. o 2,3 p.proc. mniej niż w Polsce. Zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich udział osób bezrobotnych w wieku mobilnym stanowił 64,9% (w Polsce w miastach – 65,3%, na wsi – 67,7%).

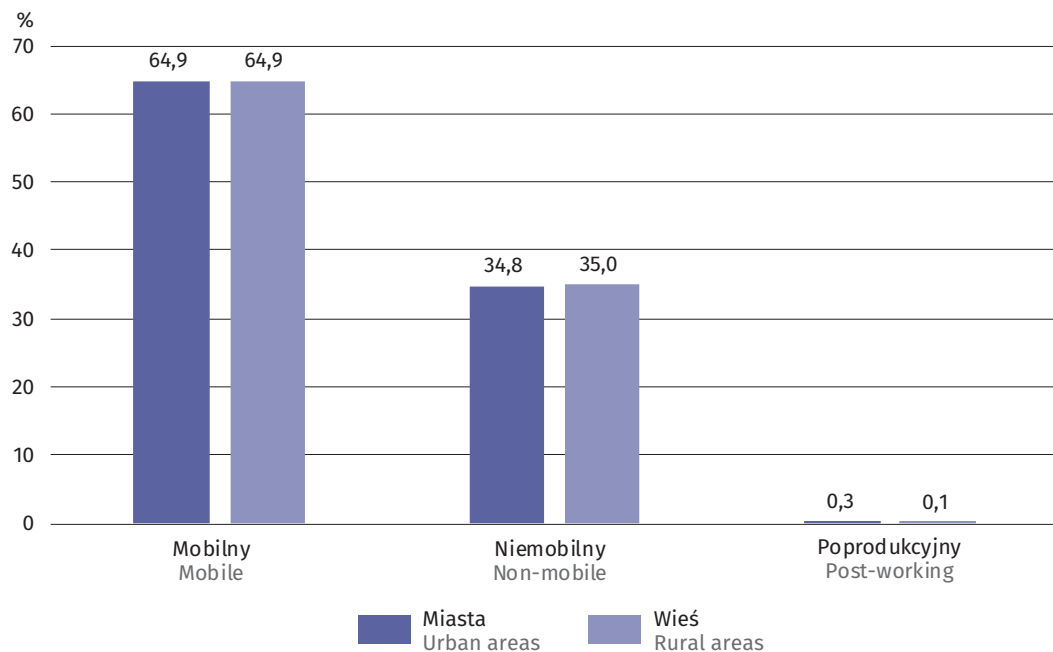
W relacji do 2011 r. liczba bezrobotnych w wieku mobilnym zmniejszyła się o 67,8% (w przypadku mężczyzn – o 68,8%, zaś kobiet – o 66,6%). Na obszarach wiejskich odsetek bezrobotnych w tym wieku uległ zmniejszeniu o 68,5%, a w miastach o 67,4%.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

Chart 14. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

Wykres 15. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
 Chart 15. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Spadek liczby osób bezrobotnych w relacji do wyników spisu z 2011 r. przyczynił się do znacznego zmniejszenia się wartości stopy bezrobocia zarówno w województwie dolnośląskim, jak i w Polsce. Według wyników NSP 2021 stopa bezrobocia wyniosła 4,0% (w Polsce – 4,1%) i niewiele różniła się pomiędzy grupą mężczyzn – 4,1%, a grupą kobiet – 3,8% (w Polsce odpowiednio 4,2% i 4,0%), zaś zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich była taka sama i liczyła 4,0%. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. stopa bezrobocia w województwie zmniejszyła się o 8,8 p.proc., w tym dla mężczyzn o 8,6 p.proc., a dla kobiet o 9,1 p.proc. Na obszarach wiejskich zanotowano większy spadek wartości stopy bezrobocia – o 9,1 p.proc. (w miastach o 8,7 p.proc.).

W województwie dolnośląskim w 2021 r. stopa bezrobocia była najwyższa w grupie wiekowej 15-24 lata i wyniosła 5,8% i właśnie ta grupa cechowała się największą wartością tego wskaźnika również w skali kraju – 7,0%. W relacji do 2011 r. widoczny jest gwałtowny spadek liczby osób bezrobotnych, a co za tym idzie – stopy bezrobocia. W 2011 r. dla ludności w wieku 15-24 lata stopa bezrobocia wynosiła 26,0% (w Polsce – 26,8%), co oznaczało, że blisko co czwarta osoba spośród aktywnych zawodowo w analizowanej grupie wiekowej nie mogła znaleźć pracy, a w marcu 2021 r. blisko co dwudziesta osoba była w takiej sytuacji. W grupie wiekowej 15-24 lata wartość stopy bezrobocia w 2021 r. wśród kobiet była taka sama jak w przypadku mężczyzn, zaś w przypadku mieszkańców miast i wsi różnica była niewielka (5,6% w miastach oraz 6,0% na wsi).

W kolejnych grupach wieku, poza grupą osób w wieku powyżej 65 lat (gdzie stopa bezrobocia wyniosła 0,1%, tak jak w kraju), wartości wskaźnika stopy bezrobocia nieznacznie różniły się od siebie. W populacji osób w wieku 25-64 lata najniższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród kobiet

w wieku 55-64 lata i wyniosła 2,2% (należy jednak pamiętać o wcześniejszym wieku emerytalnym dla kobiet w Polsce – 60 lat) oraz w grupie 45-54 lata (3,6%), natomiast w przypadku mężczyzn w grupie wieku 35-44 lata – 3,7%. Podobne tendencje wystąpiły w kraju, gdzie stopa bezrobocia kobiet w wieku 55-64 lata ukształtowała się na poziomie 2,4%, w wieku 45-54 lata – 3,6%, zaś w przypadku mężczyzn w wieku 35-44 lata – 3,8%.

Wśród mieszkańców miast w wieku 25-64 lata najniższą wartość stopy bezrobocia odnotowano w grupie wiekowej 55-64 (3,8%), zaś wśród osób zamieszkałych na wsi – w przypadku ludności w wieku 35-44 lata.

Tablica 11. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Table 11. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

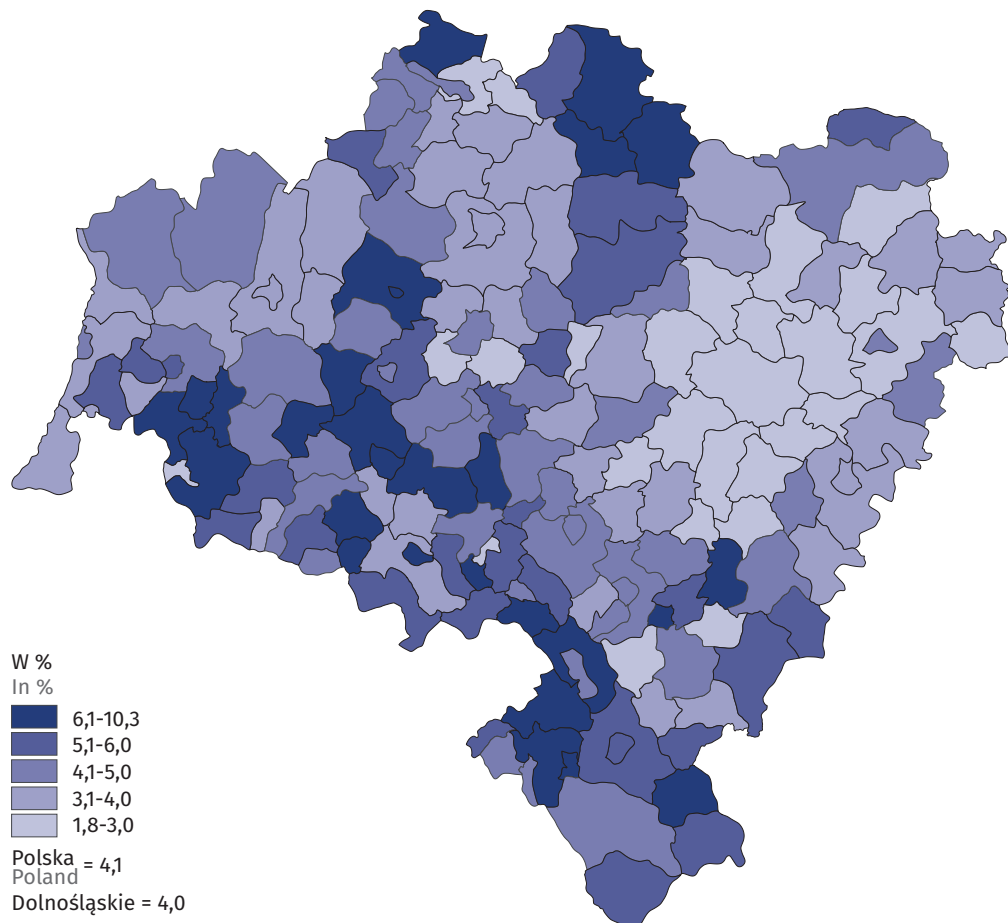
Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Wiek (w latach) Age (in years)					
			15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
			w % in %					
Ogółem Total	2011	12,8	26,0	12,1	9,9	11,8	11,9	2,1
	2021	4,0	5,8	4,4	3,8	3,9	3,8	0,1
Mężczyźni Men	2011	12,7	25,1	11,5	9,5	12,2	12,9	1,9
	2021	4,1	5,8	4,1	3,7	4,2	5,0	0,2
Kobiety Women	2011	12,9	27,2	12,8	10,4	11,3	10,4	2,5
	2021	3,8	5,8	4,6	4,0	3,6	2,2	0,1
Miasta Urban areas	2011	12,7	26,5	11,8	9,8	12,0	12,2	2,6
	2021	4,0	5,6	4,2	4,0	4,1	3,8	0,1
Wieś Rural areas	2011	13,1	25,3	12,7	10,1	11,3	11,3	0,6
	2021	4,0	6,0	4,7	3,5	3,6	3,7	0,1

Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim ukształtowała się na poziomie 4,0% i była 6. najniższą wartością jaką ten wskaźnik osiągnął wśród wszystkich województw w Polsce (wielkopolskie – 2,9%, małopolskie i śląskie – po 3,6%, mazowieckie – 3,7% oraz opolskie – 3,9%), razem z województwami łódzkim i pomorskim. Województwo dolnośląskie zajęło 5. lokatę w zestawieniu najniższych wartości stopy bezrobocia w miastach, zaś w przypadku wsi była to 8. lokata. W 2011 r. w województwie dolnośląskim stopa bezrobocia miała wartość 12,8% i była to 10. najniższa wartość w kraju, w przypadku miast – 6. lokata, a na obszarach wiejskich – 11. lokata.

Według stanu na 31 marca 2021 r. powiatami o najwyższej wartości stopy bezrobocia w województwie dolnośląskim były powiaty: górowski – 7,4% (w 2011 r. – 20,3%), złotoryjski – 6,0% (w 2011 r. – 18,7%) i lwówecki – 5,9% (w 2011 r. – 18,7%), zaś powiatami z najniższą wartością tego wskaźnika były: wrocławski – 2,2% (w 2011 r. – 7,4%), miasto Wrocław – 2,9% (w 2011 r. – 8,9%) i trzebnicki – 3,0% (w 2011 r. – 11,8%). W 8 powiatach stopa bezrobocia była niższa niż wartość średnia dla województwa.

Gminami, które w województwie dolnośląskim odnotowały najwyższą stopę bezrobocia były gminy: Świerzawa – 10,3%, Dobromierz – 8,4% oraz Łądek-Zdrój – 8,1%, natomiast najniższe wartości zanotowano w gminach: Długołęka – 1,8% oraz Świeradów-Zdrój i Siechnice – po 2,0%.

Mapa 7. Stopa bezrobocia w 2021 r.
Map 7. Unemployment rate in 2021

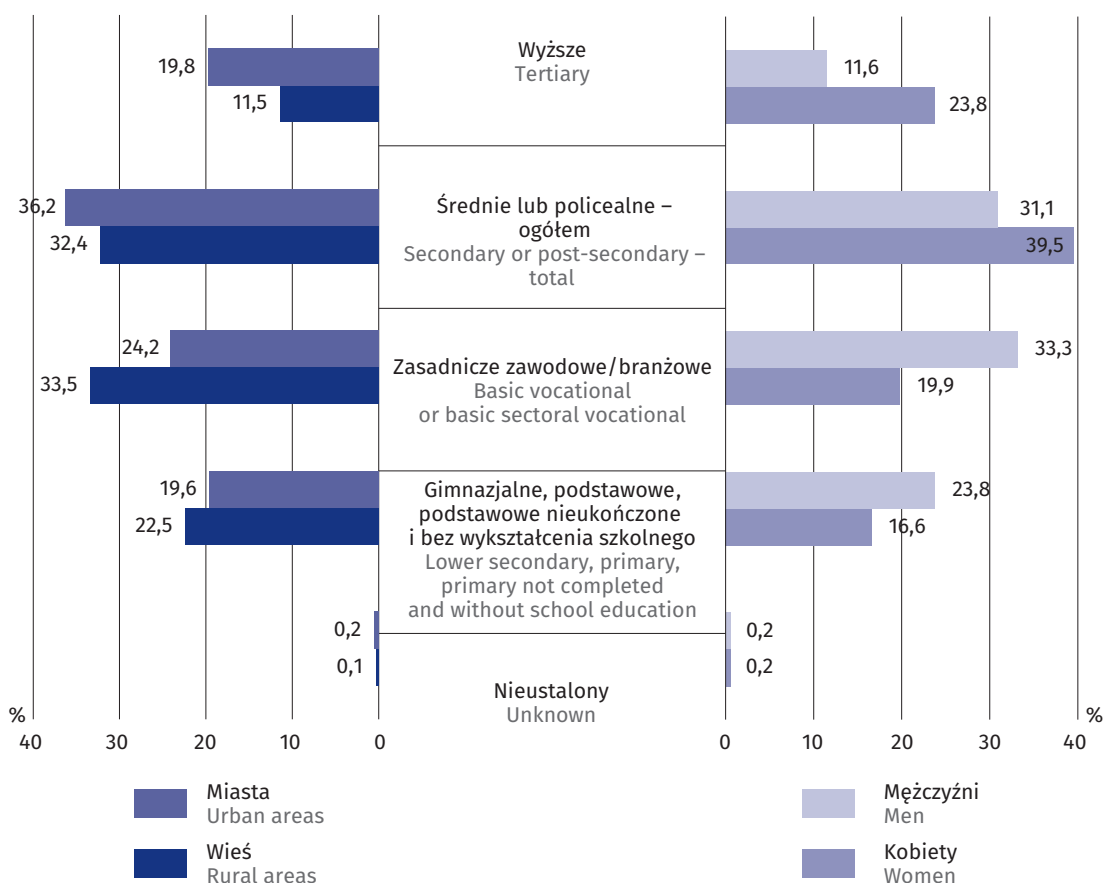
3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

3.4. Structure unemployed persons by place of residence, sex and level of education

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie dolnośląskim ukazuje znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym – 34,9% (w Polsce – 36,7%) wśród ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił w grupie osób z wykształceniem wyższym – 17,1% (w Polsce – 17,4%). Udział osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym osiągnął wartość 27,2% (w Polsce – 26,9%), zaś odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym wynosił 20,6% (w Polsce – 18,8%).

Struktura wykształcenia w zbiorowości kobiet była odmienna niż w zbiorowości mężczyzn. Największy odsetek stanowiły kobiety z wykształceniem średnim i policealnym – 39,5% (w Polsce – 41,6%), natomiast w przypadku mężczyzn najczęściej bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe – 33,3% (w Polsce – 32,7%). Zdecydowanie większy udział w strukturze osób bezrobotnych miały kobiety z wykształceniem wyższym – 23,8%, w relacji do struktury bezrobotnych mężczyzn – 11,6% (w kraju występował podobny trend, odpowiednio 24,0% i 11,9%). Odsetek bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym był wysoki, natomiast w przypadku kobiet był zdecydowanie niższy – 19,9% (mniej o 13,4 p.proc.). W przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego odsetek bezrobotnych mężczyzn również był wyższy niż w przypadku kobiet (odpowiednio 23,8% i 16,6%). Analizując strukturę osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia, można zauważyć, że ponad 60% kobiet pozostających bez pracy posiadało wykształcenie średnie, policealne lub wyższe, zaś wśród mężczyzn było to nieco ponad 40%.

Wykres 16. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 16. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

W miastach największy odsetek osób bezrobotnych stanowili bezrobotni z wykształceniem średnim i policealnym – 36,2%, natomiast na wsiach – z zasadniczym zawodowym/branżowym – 33,5%. W miastach dominowały osoby bezrobotne z wykształceniem wyższym, średnim

i policealnym (56,0%), natomiast na obszarach wiejskich osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (również 56,0%). Największa różnica w wielkości odsetka między miastami a wsią wystąpiła w przypadku bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (w miastach – 24,2%, na obszarach wiejskich – 33,5%).

Do powiatów z najwyższym udziałem osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego należały: miasto Wałbrzych – 29,7%, złotoryjski – 26,3% i wałbrzyski – 25,8%.

Wysokość stopy bezrobocia, czyli wskaźnika wyrażającego stosunek liczby bezrobotnych do liczby pracujących wśród osób aktywnych zawodowo, jest odwrotnie proporcjonalna do poziomu wykształcenia – im niższy poziom wykształcenia, tym wyższa była wartość tego wskaźnika. Stopa bezrobocia była najniższa wśród osób aktywnych zawodowo z wykształceniem wyższym – 1,9%, następnie średnim i policealnym – 3,7%, kolejno zasadniczym zawodowym/branżowym – 5,7%, zaś najwyższa w grupie z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 13,1% (w kraju odpowiednio: 2,0%, 4,1%, 5,4%, 12,4%).

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking

Dla pełniejszej oceny skali bezrobocia istotne są również informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne.

W województwie dolnośląskim według stanu na dzień 31 marca 2021 r. największy odsetek stanowiły osoby bezrobotne poszukujące pracy ponad 24 miesiące – 30,6%, w skali całej Polski było to 30,3% osób. Ponad połowa populacji bezrobotnych to osoby poszukujące pracy od ponad roku (27,2 tys. tj. 50,1%, w Polsce 386,1 tys. tj. 52,2%). Tak długi okres poszukiwania pracy był bardziej powszechny wśród bezrobotnych mężczyzn (52,2%, w Polsce 53,4%) niż kobiet (47,7%, w Polsce 50,7%). Miejsce zamieszkania osób bezrobotnych miało nieznaczny wpływ na długość okresu poszukiwania pracy, odsetek poszukujących pracy od ponad roku wśród bezrobotnych mieszkańców miast wyniósł 49,0%, a mieszkańców wsi – 52,4% (w Polsce odpowiednio 51,8% i 52,7%).

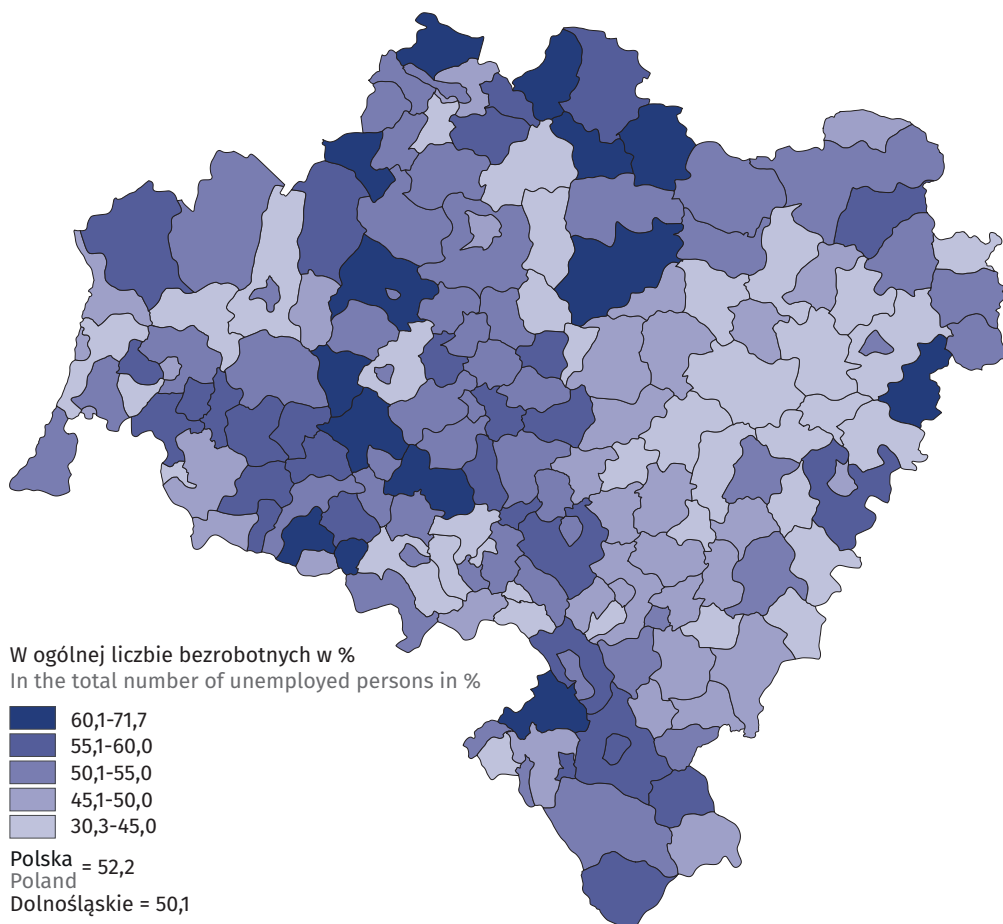
W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba bezrobotnych poszukujących pracy od ponad 12 miesięcy w województwie dolnośląskim zmniejszyła się o 11,8 tys. osób, tj. o 30,3% (w 2011 r. – 39,0 tys.), z czego większy spadek wystąpił wśród kobiet – o 6,1 tys. osób, tj. o 34,3% niż wśród mężczyzn – spadek o 5,7 tys. osób, tj. o 27,1%.

Gminami, w których odsetek osób bezrobotnych poszukujących pracy od ponad roku był największy, były gminy: Jemielno – 71,7%, Kotla – 67,5% oraz wiejska Chojnów – 66,2%, natomiast najniższy występował w gminach: Ciepłowodny – 30,3%, Czarny Bór – 33,9% i Stare Bogaczowice – 35,5%.

Tablica 12. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
 Table 12. Unemployed persons by the time of job seeking, by sex and place of residence in 2021

Wyszczególnienie Specification a – w tysiącach in thousands b – w odsetkach in percent		Ogółem Total	Według okresu poszukiwania pracy By the time of job seeking						nieustalony unknown
			do 1 miesiąca up to 1 month	2-3	4-6	7-12	13-24	powyżej 24 m-cy more than 24 months	
Ogółem Total	a	54,2	2,3	5,3	7,9	8,5	10,6	16,6	3,1
	b	100,0	4,2	9,8	14,6	15,6	19,5	30,6	5,7
Mężczyźni Men	a	29,7	1,3	2,9	4,3	4,6	6,0	9,5	1,1
	b	100,0	4,3	9,7	14,6	15,4	20,2	32,0	3,8
Kobiety Women	a	24,5	1,0	2,4	3,6	3,9	4,6	7,1	2,0
	b	100,0	4,0	9,9	14,5	15,9	18,7	29,0	8,0
Miasta Urban areas	a	36,7	1,6	3,7	5,3	5,7	6,8	11,2	2,3
	b	100,0	4,4	10,2	14,6	15,5	18,6	30,4	6,3
Wieś Rural areas	a	17,6	0,6	1,6	2,6	2,8	3,8	5,4	0,8
	b	100,0	3,6	9,1	14,6	15,8	21,5	30,9	4,5

Mapa 8. Bezrobotni poszukujący pracy od ponad 12 miesięcy w 2021 r.
 Map 8. Unemployed seeking for job since more than 12 months in 2021

Na długość okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnych ma wpływ poziom wykształcenia. W 2021 r. 18,7% osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym poszukiwało pracy nie dłużej niż 3 miesiące, w przypadku bezrobotnych z wykształceniem średnim lub policealnym ogółem – 16,1%, zasadniczym zawodowym/branżowym – 10,9%, zaś gimnazjalnym lub niższym – 10,5% (w Polsce analogicznie: 17,1%, 14,3%, 10,4% i 9,2%).

Osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego najczęściej poszukiwały pracy dłużej niż rok (7,2 tys. osób, tj. 64,1%). Im wyższy poziom wykształcenia, tym odsetek osób bezrobotnych poszukujących pracy od ponad 12 miesięcy był niższy, wśród osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym był najniższy i wyniósł 36,3% (3,4 tys. osób).

Tablica 13. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz poziomu wykształcenia w 2021 r.

Table 13. Unemployed persons by the time of job seeking, by level of education in 2021

Wyszczególnienie Specification	a – w tysiącach in thousands b – w odsetkach in percent	Ogółem Total	Według okresu poszukiwania pracy By the time of job seeking						
			do 1 miesią- ca up to 1 month	2-3	4-6	7-12	13-24	powy- żej 24 m-cy more than 24 months	nie- ustalo- ny unk- nown
Ogółem Total	a	54,2	2,3	5,3	7,9	8,5	10,6	16,6	3,1
	b	100,0	4,2	9,8	14,6	15,6	19,5	30,6	5,7
Wyższe Tertiary	a	9,3	0,6	1,2	1,6	1,7	1,7	1,7	0,9
	b	100,0	6,0	12,7	17,1	18,3	18,4	17,9	9,6
Średnie i policealne – ogółem Secondary and post- secondary – total	a	18,9	0,9	2,1	3,1	3,3	3,7	4,3	1,4
	b	100,0	4,7	11,4	16,4	17,4	19,8	23,0	7,4
Zasadnicze zawodo- we/branżowe Basic vocational or basic sectoral voca- tional	a	14,8	0,4	1,2	1,9	2,2	3,1	5,4	0,5
	b	100,0	2,8	8,1	13,1	14,8	21,3	36,3	3,5
Gimnazjalne, podsta- wowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkol- nego Lower secondary, primary, primary not completed and without school edu- cation	a	11,1	0,4	0,8	1,3	1,3	2,0	5,2	0,3
	b	100,0	3,5	7,0	11,5	11,5	17,8	46,3	2,6

W 2021 r., w 29 powiatach w województwie dolnośląskim największy odsetek bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy stanowiły osoby szukające pracy od ponad 24 miesięcy, jedynie w powiecie średzkim największy odsetek miała grupa osób poszukujących pracy w przedziale od 13 do 24 miesięcy.

Udział osób bezrobotnych poszukujących pracy od ponad 12 miesięcy wśród bezrobotnych ogółem był największy w powiatach: górowskim – 61,9%, wołowskim – 57,7% oraz karkonoskim – 57,2%, natomiast najniższy w powiatach: miasto Wrocław – 43,3%, wrocławskim – 43,5% oraz wałbrzyskim – 44,7%.

Tablica 14. Struktura bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz powiatów w 2021 r.
 Table 14. Structure of unemployed persons by the time of job seeking and powiatów in 2021

Wyszczególnienie Specification	Według okresu poszukiwania pracy By the time of job seeking							
	ogółem total	do 1 mie- siąca up to 1 month	2-3	4-6	7-12	13-24	powyżej 24 m-cy more than 24 months	nieusta- lony unk- nown
	w odsetkach in percent							
Powiaty: Powiaty:								
bolesławiecki	100,0	4,2	10,6	14,2	15,0	19,2	30,2	6,6
dzierżoniowski	100,0	3,7	9,6	14,2	18,2	18,6	27,5	8,2
głogowski	100,0	3,7	8,5	14,2	17,7	20,8	30,4	4,7
górowski	100,0	1,7	6,4	10,4	16,3	22,4	39,5	3,3
jaworski	100,0	3,5	6,8	13,4	14,8	21,9	34,8	4,8
kamiennogórski	100,0	3,0	11,4	14,0	16,8	22,4	26,6	5,8
karkonoski	100,0	3,1	8,0	12,3	13,8	20,3	36,9	5,6
kłodzki	100,0	4,1	8,4	11,2	14,7	18,1	37,4	6,1
legnicki	100,0	3,1	8,0	15,0	13,7	19,9	35,9	4,4
lubański	100,0	2,5	10,4	16,4	11,6	19,8	33,7	5,6
lubiński	100,0	3,9	11,3	17,0	16,2	18,4	27,4	5,8
lwówecki	100,0	3,1	7,0	12,4	17,2	23,2	30,5	6,6
milicki	100,0	5,4	10,7	16,4	14,2	19,7	31,3	2,3
oleśnicki	100,0	3,9	8,5	15,2	15,0	23,4	29,3	4,7
oławski	100,0	4,3	10,9	14,5	15,9	21,3	27,7	5,4
polkowicki	100,0	3,2	8,2	15,9	14,8	18,6	34,8	4,5
strzeliński	100,0	3,5	8,0	16,1	18,4	20,5	28,9	4,6
średzki	100,0	5,2	11,3	16,3	13,8	24,9	24,4	4,1
świdnicki	100,0	2,9	9,7	14,6	14,0	19,8	33,2	5,8
trzebnicki	100,0	4,4	11,3	15,5	17,6	20,8	26,6	3,8
wałbrzyski	100,0	3,0	10,4	16,5	17,5	16,4	28,3	7,9
wołowski	100,0	3,1	8,5	13,1	13,4	20,6	37,1	4,2
wrocławski	100,0	5,4	10,7	16,3	18,7	19,7	23,8	5,4
ząbkowicki	100,0	3,6	9,1	17,2	16,4	16,7	30,5	6,5
zgorzelecki	100,0	4,6	10,1	14,8	15,2	21,4	27,7	6,2
złotoryjski	100,0	2,4	8,8	13,8	14,1	25,9	30,2	4,8
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:								
Jelenia Góra	100,0	4,0	8,9	13,1	15,3	17,7	34,1	6,9
Legnica	100,0	3,8	8,9	12,5	15,0	16,0	38,5	5,3
Wałbrzych	100,0	3,5	8,7	13,8	16,3	17,5	35,1	5,1
Wrocław	100,0	6,2	12,2	16,0	15,8	18,2	25,1	6,5

Rozdział 4

Chapter 4

Bierni zawodowo

Economically inactive persons

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

Populacja biernych zawodowo jest specyficzna, jeżeli chodzi o zasoby dla rynku pracy. W ramach tej zbiorowości znajdują się bowiem zarówno osoby, które jeszcze nie weszły na rynek pracy (w tym większość uczącej się młodzieży), jak i osoby, które już definitywnie z rynku pracy odeszły albo nigdy na rynek pracy nie trafią (część emerytów, rencistów, osoby utrzymujące się z innych źródeł niż praca), ale też osoby, które weszły na rynek pracy, potem częściowo się zdezaktywizowały i po przerwie na ten rynek pracy chciałyby powrócić.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 w województwie dolnośląskim wykazały, że w marcu 2021 r. populacja osób biernych zawodowo (które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne) liczyła 925,7 tys., tj. 7,5% analizowanej zbiorowości w kraju. W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (566,5 tys., tj. 61,2%), a w rozróżnieniu według miejsca zamieszkania, dominowali mieszkańcy miast (644,3 tys., tj. 69,6%). Dla porównania w kraju odsetki te wynosiły odpowiednio 60,9% oraz 60,7%.

Tablica 15. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania

Table 15. Economically inactive persons by sex and place of residence

Lata Years	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
w tysiącach in thousands									
2011	1069,2	418,6	650,7	769,5	299,4	470,0	299,8	119,1	180,7
2021	925,7	359,2	566,5	644,3	245,3	399,0	281,4	113,9	167,5
2011=100									
2021	86,6	85,8	87,1	83,7	81,9	84,9	93,9	95,6	92,7

W okresie dziesięciu lat między spisami w 2011 i 2021 r. liczba osób biernych zawodowo czyli osób, które nie pracowały i nie szukały pracy, zmniejszyła się o 13,4% (w kraju o 11,3%), przy czym liczba biernych zawodowo mężczyzn zmaląła o 14,2% (o 12,5%), a kobiet o 12,9% (o 10,6%). Obserwacja tego zjawiska według miejsca zamieszkania pokazuje, że w miastach spadek liczby biernych zawodowo był większy (o 16,3%) niż na wsi (o 6,1%).

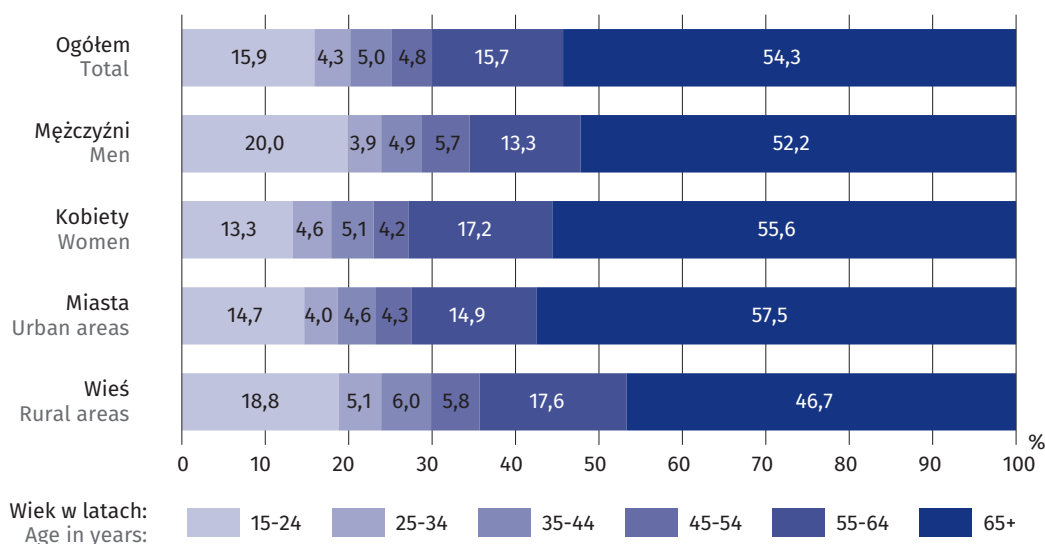
Największy spadek liczby biernych zawodowo pomiędzy rokiem 2011 a 2021 wystąpił w województwach opolskim (o 16,6%), łódzkim (o 15,5%) oraz śląskim (o 14,5%), a najmniejszy w województwach podkarpackim (o 3,7%). W miastach ten spadek był największy w województwach łódzkim (o 18,5%), śląskim (o 16,7%) i dolnośląskim (o 16,3%) a najmniejszy w województwach podkarpackim (o 8,1%). Na wsi największy spadek odnotowano w województwach opolskim (o 18,0%), lubuskim i podlaskim (po 13,1%), a najmniejszy w województwach podkarpackim (o 0,2%).

Analiza struktury biernych zawodowo według grup wieku pokazuje, że najliczniejszą grupę tworzyły, niejako z przyczyn naturalnych osoby w wieku 65 lat lub więcej (korzystające z nabytych uprawnień do emerytur czy rent) – 54,3%, następnie w wieku 15-24 lata (młodzież, która kontynuowała naukę jako uczeń lub student) – 15,9% oraz w wieku 55-64 lata – 15,7%.

Porównanie grup wiekowych według płci pokazuje różnice występowania bierności zawodowej między mężczyznami a kobietami zależnie od grup wieku. Wyższe udziały mężczyzn dotyczyły przedziałów wieku 15-24 lata oraz 45-54 lata i przewyższały udziały kobiet odpowiednio o 6,7 p.proc. oraz 1,5 p.proc. Natomiast kobiety tworzyły liczniejsze grupy w pozostałych przedziałach wiekowych, w tym największa różnica wystąpiła w grupie wieku 55-64 lata (o 3,9 p.proc.), co oczywiście ma związek z wcześniejszym wiekiem emerytalnym kobiet. Duża różnica wystąpiła także w odsetku biernych zawodowo kobiet i mężczyzn w wieku 65 lat i więcej (był on o 3,4 p.proc. wyższy wśród kobiet), co z kolei można wytłumaczyć przeciętnym dłuższym trwaniem życia u kobiet.

Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by age groups, sex and place of residence in 2021

Inaczej wygląda porównanie struktury biernych zawodowo według miejsca zamieszkania. Maksymalne różnice można zaobserwować wśród osób w wieku 65 lat i więcej (w miastach odsetek wyższy o 10,8 p.proc.) oraz w grupie osób 15-24 lata (gdzie wyższy o 4,1 p.proc. był odsetek na wsi).

Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet wyniósł 46,7% (w kraju 47,4%), podczas gdy wśród mężczyzn analogiczny współczynnik wyniósł 33,2% (w kraju 33,5%). Ten sam współczynnik dla miast wyniósł 41,0% (dla porównania w kraju wynosił więcej o 0,2 p.proc.), natomiast wśród mieszkańców wsi był nieco niższy i wyniósł 38,7% (w kraju był wyższy o 1,4 p.proc.).

Tablica 16. Odsetek biernych zawodowo według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.
Table 16. Percentage of economically inactive persons by place of residence and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
	w % in %								
Polska Poland	40,8	33,5	47,4	41,2	34,1	47,3	40,1	32,7	47,4
Dolnośląskie	40,3	33,2	46,7	41,0	33,8	47,2	38,7	31,8	45,5

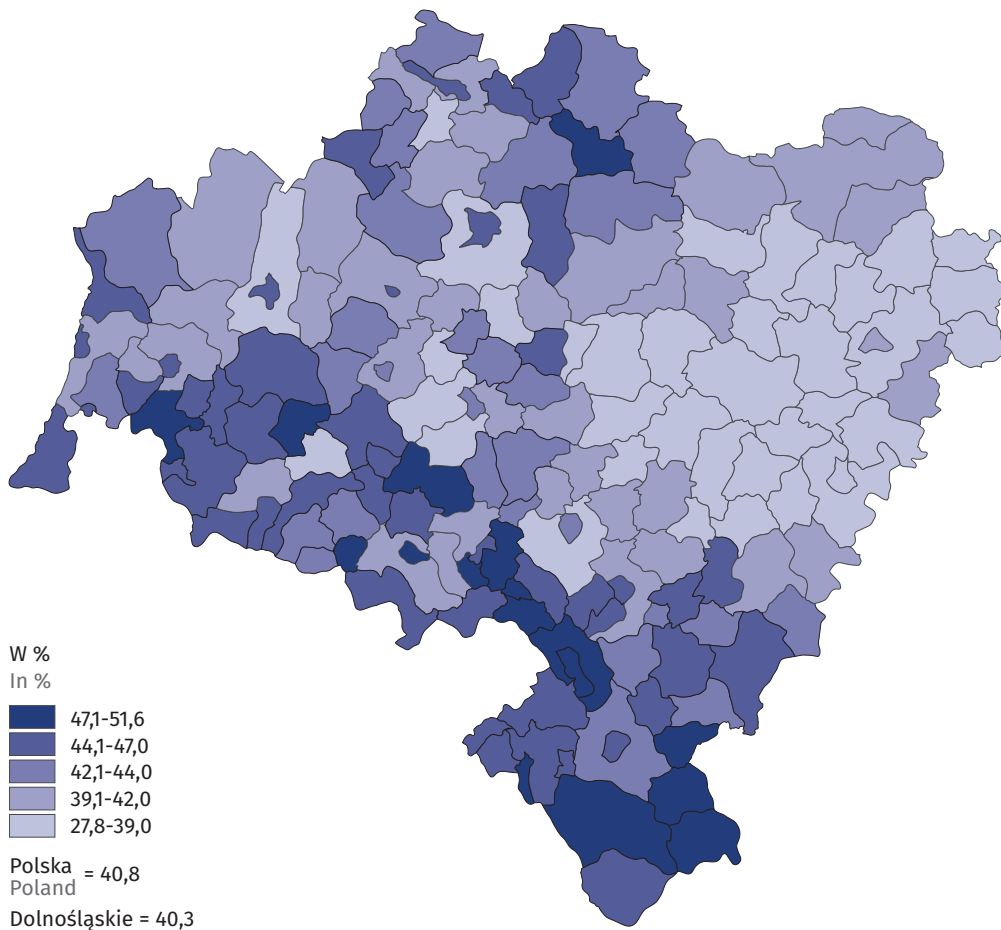
Uwaga: Odsetki zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.
Note: Percentages were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.

Analizując zróżnicowanie przestrzenne pod względem bierności zawodowej bez uwzględnienia osób o nieustalonym statusie na rynku pracy można stwierdzić, że najniższe wartości zanotowano w gminach: miejsko-wiejskiej Siechnice – 27,8%, wiejskiej Długołęka – 28,3% oraz wiejskiej Kobierzyce – 28,8%. Natomiast najwyższy analizowany wskaźnik zanotowano w następujących gminach: miejskiej Nowa Ruda – 51,6%, miejsko-wiejskiej Wleń – 49,4% oraz miejskiej Boguszów-Gorce – 49,2%.

Biorąc pod uwagę powiaty województwa dolnośląskiego, to najniższe wartości odsetka biernych zawodowo odnotowano w powiecie wrocławskim – 30,3%, we Wrocławiu – 34,5% oraz w powiecie średzkim – 35,9%. Najwyższa wartość wskaźnika wystąpiła w Wałbrzychu – 47,3%, następnie w powiatach kłodzkim – 47,0 i lwóweckim – 46,3%.

W kraju najniższy odsetek biernych zawodowo zanotowano w województwie mazowieckim – 37,5%, a najwyższy w świętokrzyskim – 44,6%, natomiast dolnośląskie miało 5. najniższy wynik w kraju.

Mapa 9. Odsetek biernych zawodowo osób w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
 Map 9. Percentage of economically inactive persons aged 15 years or over in 2021

Tablica 17. Odsetek biernych zawodowo według ekonomicznych grup wieku
 Table 17. Percentage of economically inactive persons by economic age groups

Lata Years	Przedprodukcyjny Preworking	Produkcyjny Working			Poprodukcyjny Post-working
		ogółem total	mobilny mobile	niemobilny non-mobile	
w % in %					
2011	98,2	29,3	24,0	37,1	94,1
2021	91,8	18,0	17,0	19,8	86,6

W 2021 r. w województwie dolnośląskim liczba osób w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 67,4 tys., tj. 7,3% ogółu biernych zawodowo. Odsetek mężczyzn w wieku produkcyjnym niemobilnym był ponad dwukrotnie wyższy (o 10,9 p.proc.) niż kobiet. W tym przedziale

wiekowym różnica nie jest tak znacząca dla biernych zawodowo zarówno w miastach, jak i na wsi (o 3,6 p.proc. udział większy na wsi).

Liczba biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64, kobiety 18-59) w marcu 2021 r. wyniosła 280,3 tys. osób tj. 30,3% ogółu biernych zawodowo (w kraju odsetek ten był wyższy o 2,0 p.proc.).

Bierni zawodowo bez względu na płeć i miejsce zamieszkania to w większości osoby będące w wieku poprodukcyjnym – 578,0 tys., tj. 62,4% (w kraju odsetek ten był niższy o 2,6 p.proc.).

Wśród kobiet udział tej grupy wieku (60 lat lub więcej) był o 13,0 p.proc. niższy niż wśród mężczyzn (65 lat lub więcej). W miastach odsetek biernych zawodowo wśród osób w wieku poprodukcyjnym był o 7,6 p.proc. niższy niż na wsi.

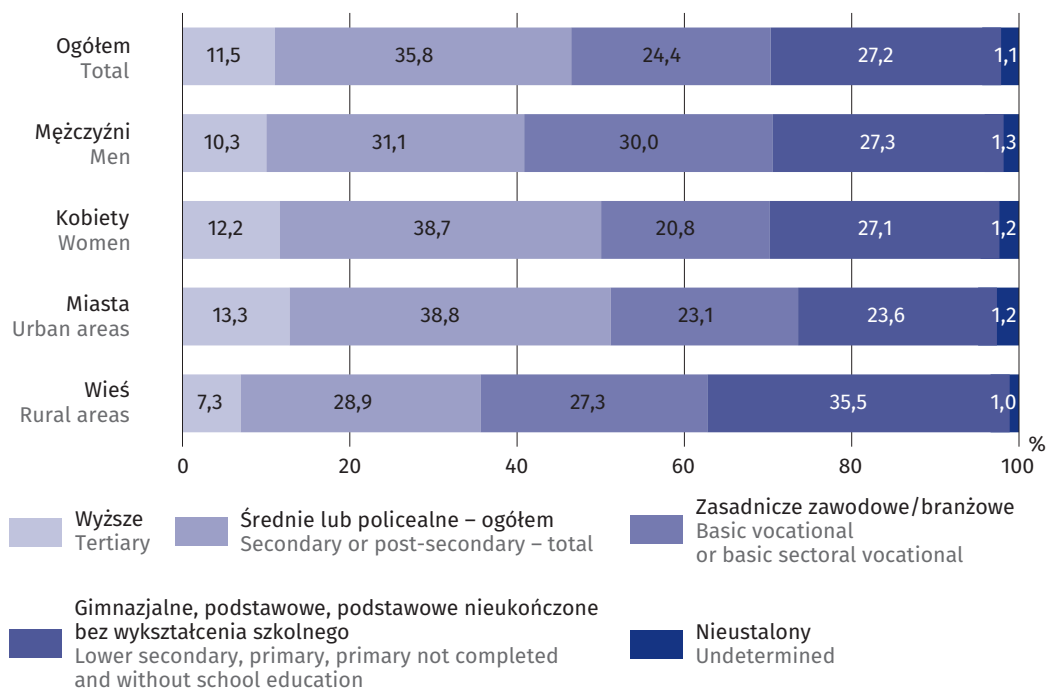
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

4.2. Economically inactive persons by level of education

Wyniki spisu 2021 pokazały istotne różnice wśród populacji biernych zawodowo według poziomu wykształcenia. I tak w województwie dolnośląskim największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (331,1 tys., tj. 35,8%), następnie z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym lub bez wykształcenia szkolnego (251,8 tys., tj. 27,2%) oraz zasadniczym zawodowym/branżowym (225,5 tys., tj. 24,4%). W kraju odsetki te wyniosły odpowiednio: 34,4%, 29,9% oraz 23,6%.

Wykres 18. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 18. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by level of education, sex and place of residence in 2021

Największy odsetek osób biernych zawodowo deklarujących poziom wykształcenia gimnazjalny lub niższy zanotowano w województwach podlaskim (36,1%) oraz warmińsko-mazurskim (35,5%), a najmniejszy w województwach śląskim (25,4%) i dolnośląskim (27,2%).

Niezależnie od płci, grupą najmniej dotkniętą biernością zawodową były osoby dysponujące dyplomem uczelni wyższej – 11,5% (w kraju 11,2%), zatem dolnośląskie zajęło 4. lokatę w kraju.

Wśród biernych zawodowo największy udział osób z wykształceniem wyższym wśród 16 województw odnotowano w województwach mazowieckim (15,1%) oraz pomorskim (12,4%). Najmniejszy udział wśród biernych zawodowo osób o tym poziomie wykształcenia odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim i lubuskim (odpowiednio 9,2% i 9,4%).

Aż 30,0% biernych zawodowo mężczyzn legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, podczas gdy wśród kobiet odsetek ten wynosił 20,8%.

Największy odsetek osób biernych zawodowo z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wystąpił w województwach śląskim oraz kujawsko-pomorskim (odpowiednio 29,3% i 26,9%), a dolnośląskie z wynikiem 24,4% zajęło 7. pozycję w kraju.

Kobiety biernie zawodowo posiadały najczęściej wykształcenie średnie i policealne (na 10 kobiet biernych zawodowo z takim poziomem wykształcenia cechowały się 4 kobiety). Województwo dolnośląskie z wynikiem 38,7% zajęło 2. miejsce w kraju pod względem odsetka osób biernych zawodowo posiadających analizowany poziom wykształcenia po województwie mazowieckim – 40,0%.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, to największy odsetek biernych zawodowo mieszkających w miastach – 38,8% – posiadało wykształcenie średnie i policealne ogółem (dla porównania w kraju odsetek ten wynosił 39,3%). Bierni zawodowo mieszkańcy wsi z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym lub brakiem wykształcenia szkolnego stanowili 35,5% ogółu biernych (o 11,9 p.proc. więcej niż w miastach), natomiast z wykształceniem wyższym stanowili tylko 7,3% biernych (o 6,0 p.proc. mniej niż w miastach).

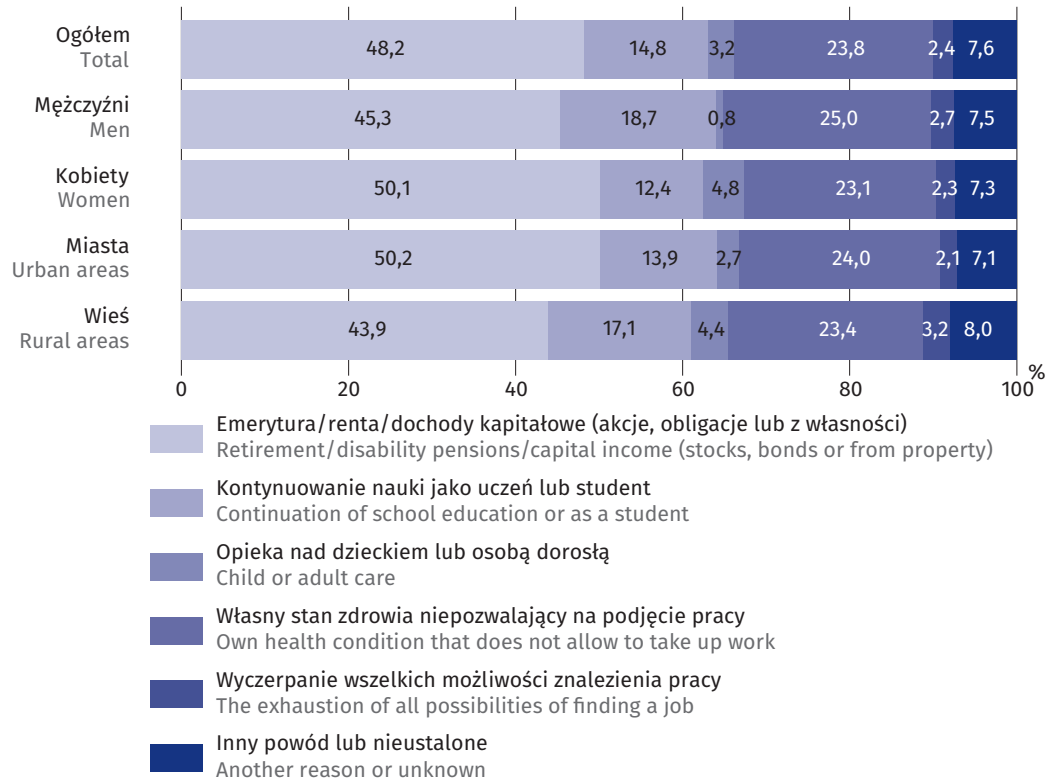
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej 4.3. Economically inactive persons by reasons for in activity

Niezwykle ważnym elementem opisu populacji osób biernych zawodowo są przyczyny bierności zawodowej. Analiza danych pokazuje, że najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej w końcu marca 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (z akcji, obligacji lub dochody z własności) – takie przyczyny zadeklarowało 446,6 tys. osób, co stanowiło 48,2% ogółu biernych zawodowo, w tym wskaźnik dla kobiet wynosił 50,1% wobec 45,3% dla mężczyzn. Z drugiej strony najmniej biernych zawodowo (22,4 tys. osób tj. 2,4%) jako główną przyczynę bierności wskazało wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy.

Wśród kobiet sześć razy częściej niż u mężczyzn jako przyczyna bierności wskazywana była opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą (4,8% kobiet wskazało na tę przyczynę i 0,8% mężczyzn). W kraju odsetki te wynosiły odpowiednio 5,3% oraz 0,9%. Jednocześnie u co piątego mężczyzny i co ósmej kobiety przyczyną bierności było kontynuowanie nauki jako uczeń lub student. Co ciekawe, ta przyczyna była częściej wskazywana na wsi (17,1%) niż w miastach (13,9%).

Wykres 19. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według przyczyn bierności zawodowej, płci oraz miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 19. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by reasons for inactivity, sex and place of residence in 2021

Z analizy deklarowanych przyczyn bierności zawodowej wynika, że mężczyźni częściej niż kobiety jako powód bierności podawali własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy (25,0% wobec 23,1% w przypadku kobiet).

Analiza przyczyn bierności zawodowej w ujęciu wojewódzkim wskazuje na następujący rozkład częstości przyczyn bierności zawodowej:

- emeryturę, rentę lub dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności) najczęściej wskazywali mieszkańcy województwa śląskiego – 50,3%, a najrzadziej województwie podkarpackiego – 42,3%;
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student – było wskazywane najczęściej w województwie małopolskim – 18,6%, a najrzadziej w województwie śląskim – 14,1%;
- opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą była najpopularniejsza w województwie pomorskim – 4,7%, a najrzadsza w łódzkim i podlaskim – po 2,7%;
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy był wskazywany najczęściej w województwie lubelskim – 28,3%, a najrzadziej w województwie śląskim – 22,8%;
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy najczęściej było wskazywane w województwie kujawsko-pomorskim – 3,9%, a najrzadziej w śląskim i wielkopolskim po – 1,8%;
- inny powód był najczęściej wskazywany w województwie pomorskim – 8,4%, a najrzadziej w lubelskim – 5,3%.

Analizując zróżnicowanie przestrzenne na poziomie powiatów pod względem bierności zawodowej, można stwierdzić, że przejście na emeryturę/rentę lub posiadanie dochodów kapitałowych było najczęstszą przyczyną bierności zawodowej w powiatach lubińskim oraz świdnickim – po 51,3%, następnie w powiecie wołowskim – 51,2%. Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student podawano jako powód bierności zawodowej najczęściej w powiatach: wrocławskim – 23,7%, średzkim – 17,6% oraz we Wrocławiu – 17,1%, natomiast własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy w 2 miastach na prawach powiatu – Wałbrzychu – 29,2% i Jeleniej Górze oraz powiecie górowskim – po 28,7%.

Tablica 18. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według wybranych przyczyn bierności zawodowej oraz powiatów w 2021 r.

Table 18. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by selected reasons for inactivity and powiats in 2021

Wyszczególnienie Specification	Emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności) Retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property)	Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student Continuation of school education or as a student	Opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą Child or adult care	Własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy Own health condition that does not allow to take up work	Wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy The exhaustion of all possibilities of finding a job
w % in %					
Powiaty: Powiats:					
bolesławiecki	46,9	14,2	4,1	24,5	2,2
dzierżoniowski	50,3	11,6	3,3	25,7	2,1
gólgowski	50,4	15,5	3,9	20,8	2,4
górowski	41,6	14,2	4,1	28,7	4,5
jaworski	47,8	14,0	2,8	24,2	4,3
kamiennogórski	49,6	13,2	3,2	24,0	2,7
karkonoski	47,4	14,4	2,7	24,3	3,2
kłodzki	48,6	11,9	2,6	25,5	3,9
legnicki	45,8	15,3	3,5	24,6	3,9
lubański	48,9	13,6	3,3	23,8	2,6
lubiński	51,3	14,3	3,9	21,4	1,4
lwówecki	46,7	13,6	3,5	23,9	3,8
milicki	44,9	14,3	4,8	26,0	2,5
oleśnicki	47,0	14,9	4,0	24,9	2,6
oławski	47,2	16,4	3,4	24,4	2,3
polkowicki	46,2	15,5	4,7	22,2	2,8
strzeliński	46,1	14,3	3,4	24,7	4,5
średzki	44,0	17,6	4,5	23,9	2,6
świdnicki	51,3	13,5	3,2	22,7	2,7
trzebnicki	45,4	16,2	4,4	23,5	2,4
wałbrzyski	44,1	13,1	3,5	27,4	3,5
wołowski	51,2	13,2	2,8	21,2	4,4
wrocławski	42,3	23,7	4,6	19,5	1,4

Tablica 18. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według wybranych przyczyn bierności zawodowej oraz powiatów w 2021 r. (dok.)

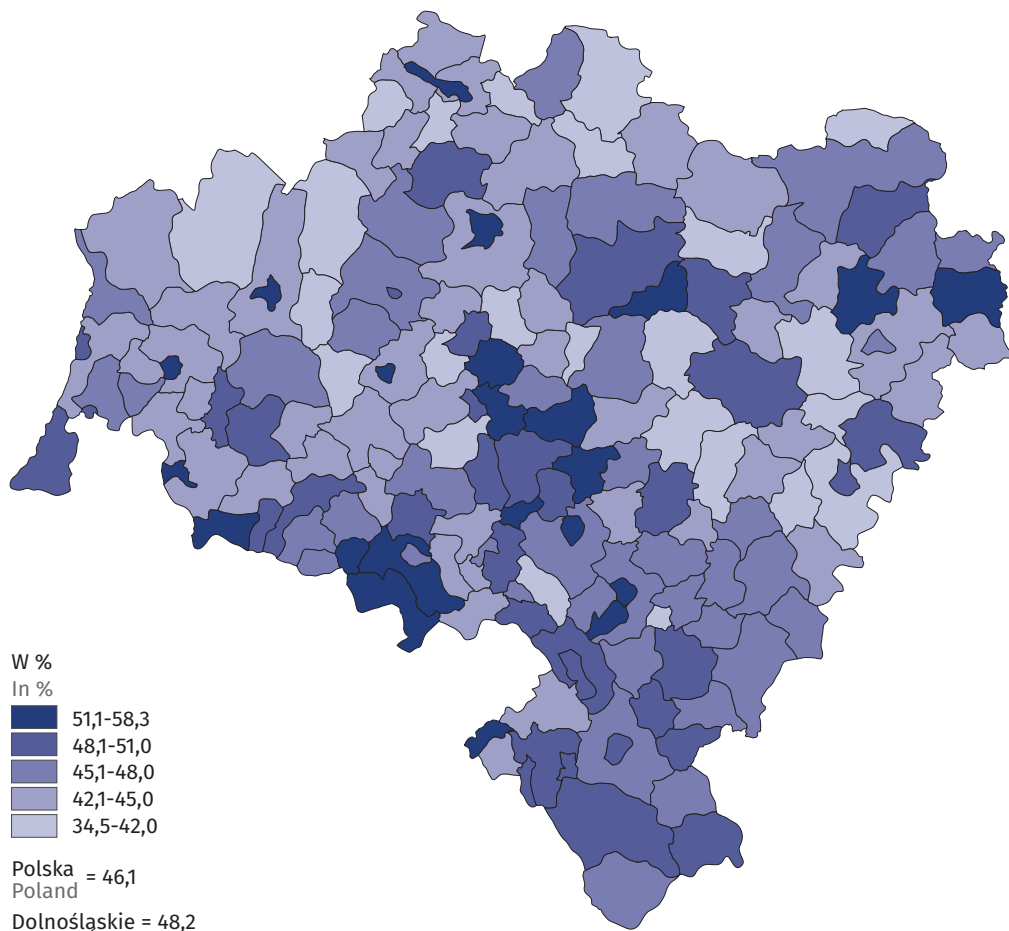
Table 18. Structure of economically inactive persons aged 15 years or over by selected reasons for inactivity and powiats in 2021 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności) Retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property)	Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student Continuation of school education or as a student	Opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą Child or adult care	Własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy Own health condition that does not allow to take up work	Wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy The exhaustion of all possibilities of finding a job
Powiaty: Powiats:					
ząbkowicki	46,8	13,2	2,9	25,9	3,5
zgorzelecki	48,3	13,2	3,2	23,8	2,1
złotoryjski	46,5	12,3	3,2	25,7	4,8
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Jelenia Góra	49,2	11,7	2,2	28,7	1,5
Legnica	48,4	14,1	2,7	25,9	2,3
Wałbrzych	48,2	11,0	2,8	29,2	1,8
Wrocław	50,3	17,1	2,5	21,7	1,3

Analiza przestrzenna gmin województwa dolnośląskiego pod względem deklarowanych przyczyn bierności zawodowej pokazuje, że największe odsetki biernych zawodowo wskazujących jako powód emeryturę, rentę lub dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności) cechowały gminy: wiejską Udanin – 58,3% i Mściwojów – 56,9% oraz miejską Świeradów-Zdrój – 56,4%. Najmniejsze udziały zanotowano w gminach wiejskich: Krotoszyce – 34,5%, Jemielno – 34,7% oraz Cieszków – 35,3%.

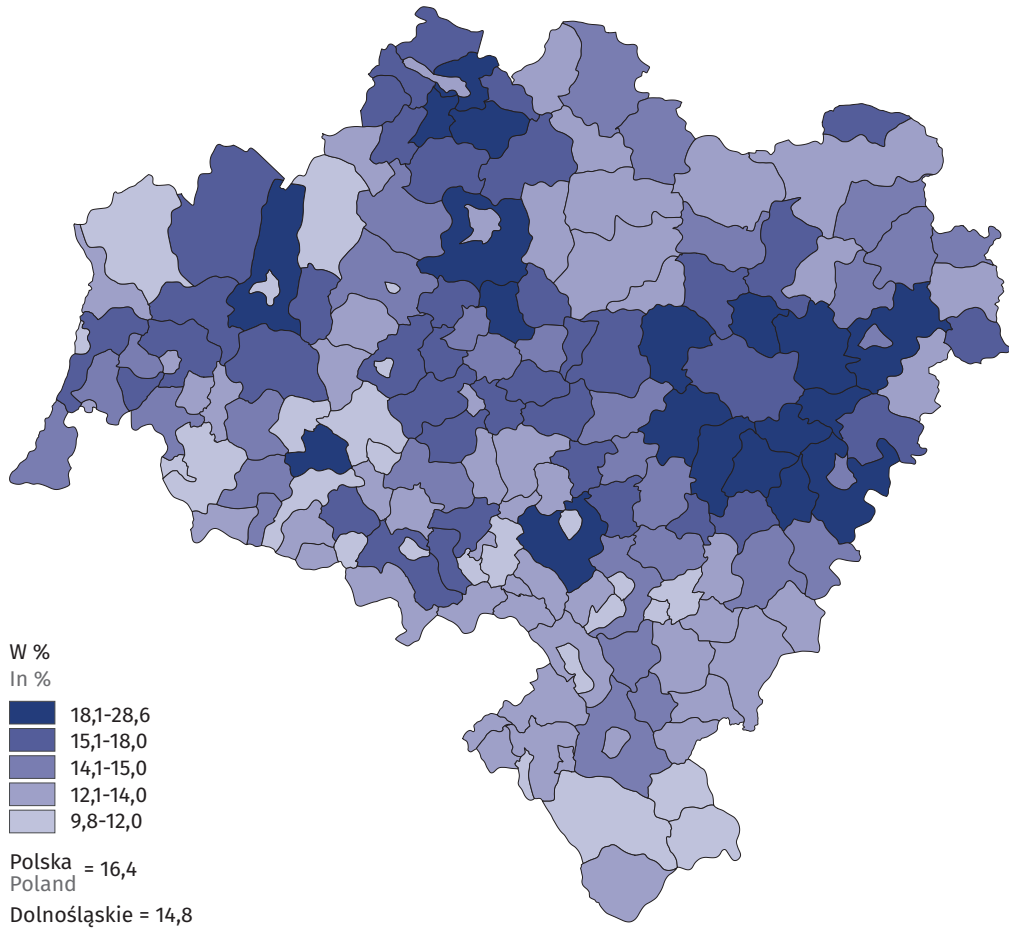
Mapa 10. Odsetek biernych zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub dochodów z własności) w 2021 r.

Map 10. Percentage of economically inactive persons due to retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021

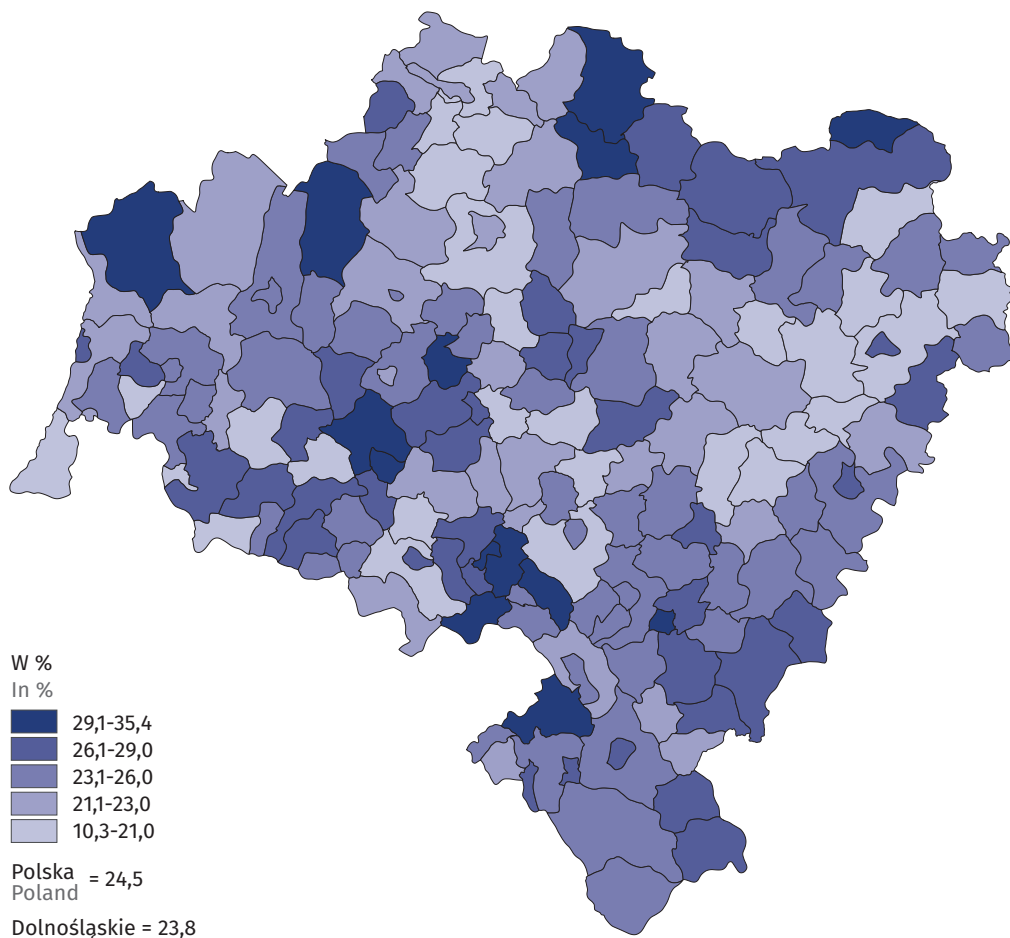
Do gmin, w których zanotowano najwyższe odsetki biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student należały wiejskie Jerzmanowa – 28,6%, Czernica oraz Długołęka po – 27,0%. Najniższe udziały zanotowano w gminach miejskich: Nowa Ruda – 9,8%, Kowary – 10,0% oraz Duszniki-Zdrój – 10,2%.

Mapa 11. Odsetek biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczniów lub studentów w 2021 r.
Map 11. Percentage of economically inactive persons due to continuation of school education or as a student in 2021

Mapa 12. Odsetek biernych zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.

Map 12. Percentage of economically inactive persons due to own health condition that does not allow to take up work in 2021

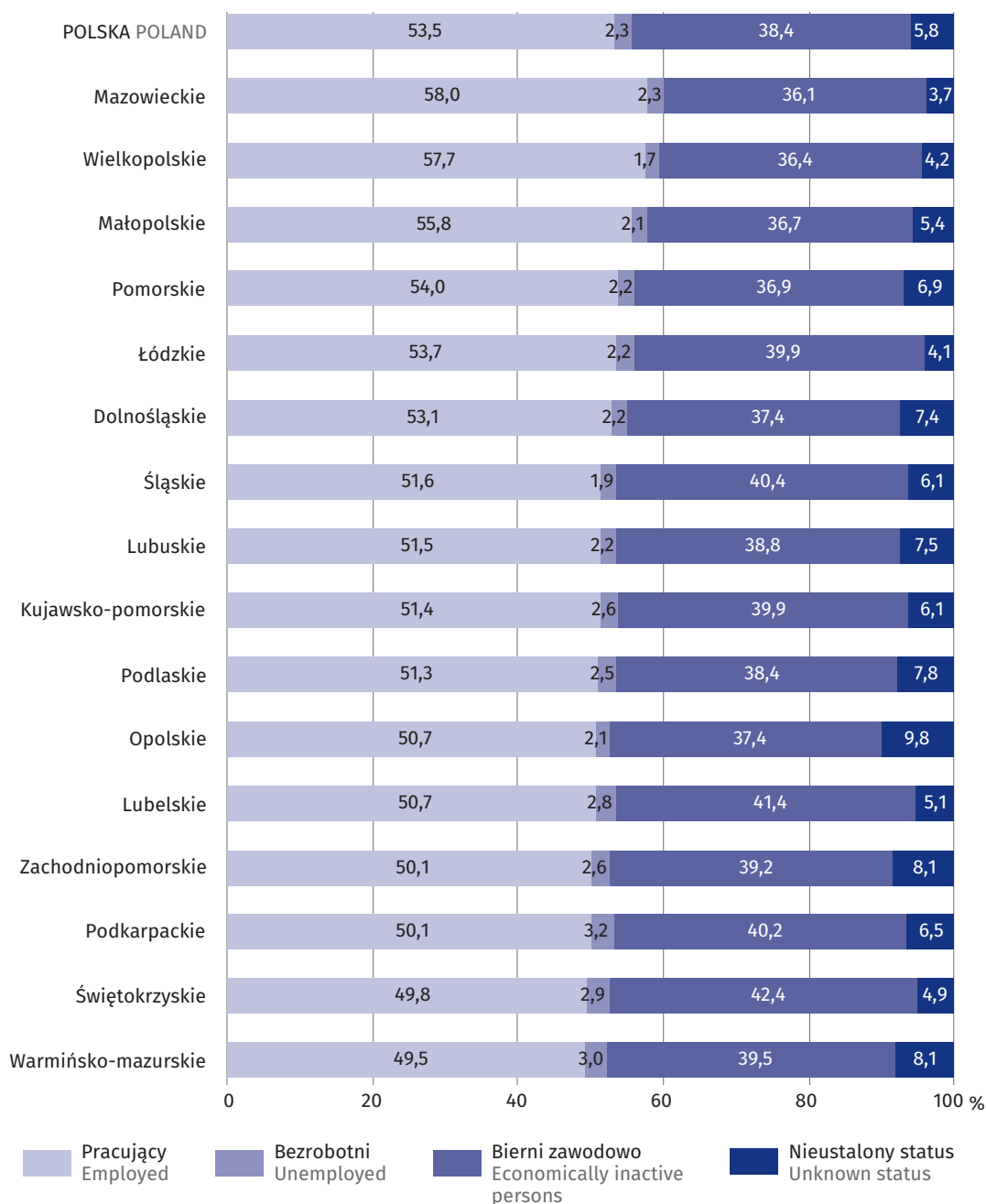

Najwyższe odsetki biernych zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy występowały w gminach wiejskich: Cieszków – 35,4%, Krotoszyce – 35,3% oraz Jemielno – 34,3%. Najmniejsze udziały zanotowano w gminach wiejskich: Mściwojów – 10,3%, Udanin – 12,3% oraz Żórawina 16,0%.

Województwo dolnośląskie na tle kraju i pozostałych województw

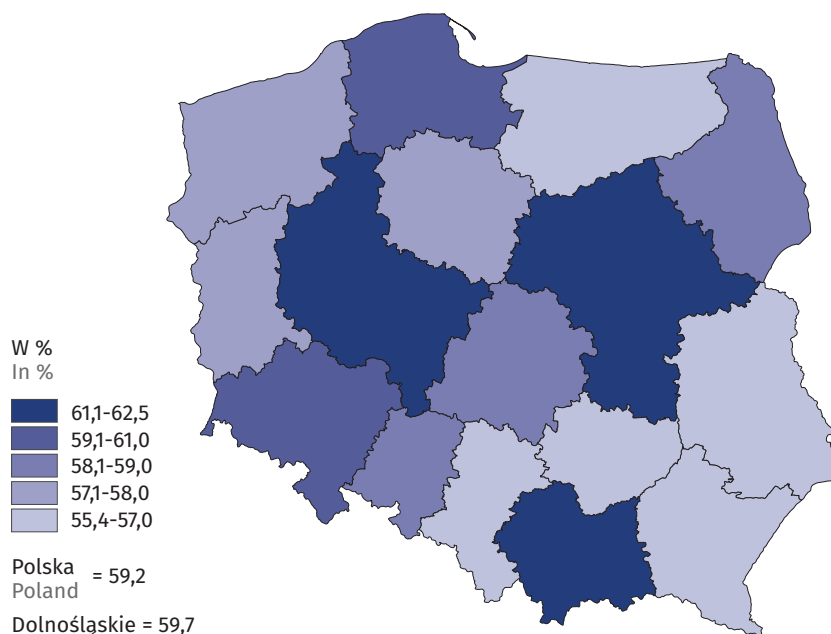
Dolnośląskie Voivodship against the background of country and other voivodships

Wykres 20. Struktura ludności w wieku 15 lat lub więcej według aktywności ekonomicznej w 2021 r.
 Chart 20. Structure of the population aged 15 years or over by economic activity in 2021

Mapa 13. Współczynnik aktywności zawodowej^a w 2021 r.

Map 13. Activity rate^a in 2021

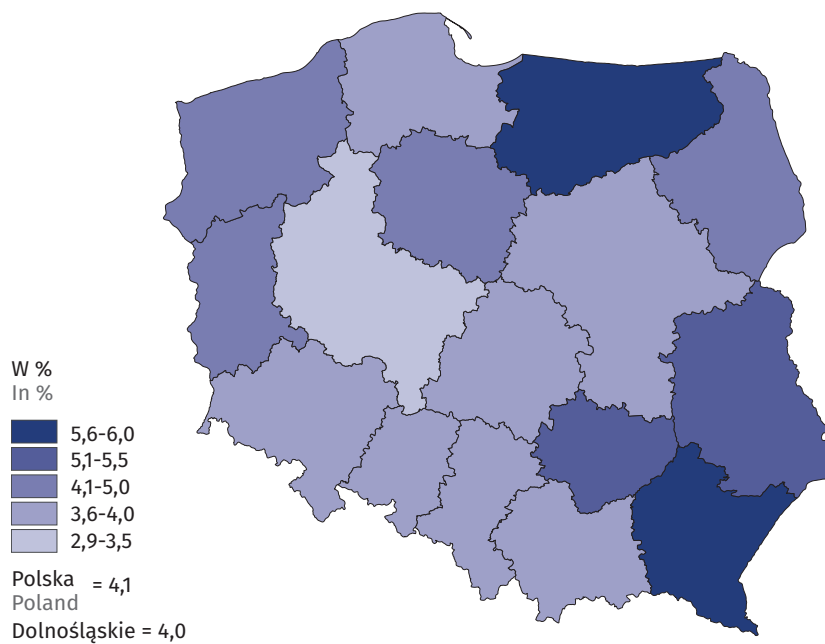

^a Współczynnik aktywności zawodowej został obliczony bez uwzględnienia osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

^a Activity rate was calculated without taking into account people with unknown status in the labour market.

Mapa 14. Stopa bezrobocia w 2021 r.

Map 14. Unemployment rate in 2021

Uwagi metodologiczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań

2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **„Spis na żądanie”** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca br. do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowców realizowanych w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych

z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągnięcia dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz:

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 roku). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat lub więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- **Wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- **Wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
 - a) **wiek mobilny** (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
 - b) **wiek niemobilny** (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **Wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat lub więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- **Wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.

- Średnie – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.
- **Zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.
- **Gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.
- **Podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.
- **Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczyły się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,

- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności zawodowej** przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy, • wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno pracodawców (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i osoby niezatrudniające pracowników.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs. According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- **„Census on demand”** – a telephone interview at the respondent’s request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent’s answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 of this year until September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyze key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment

rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented:

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years or over

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age.

- **Pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- **Working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
 - a) **mobile working age** (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
 - b) **immobile working age** (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **Post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 or over, and will be presented in the following classes:

- **Tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers.
- **Secondary** – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school, vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have

a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate, and those who have completed a teacher training college.

- **Basic vocational or basic sectoral vocational** – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master's academy, first degree trade school.
- **Lower secondary (gimnazjum)** – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary (gimnazjum) or a certificate of completion of a special preparatory school.
- **Primary education** – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school.
- **Incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years or older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed included all persons aged 15 years or over who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;

- your own health condition that does not allow you to work; • exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons**.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and Employment rate were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.